ಸ್ಥಾಪನೆ : [illegible]

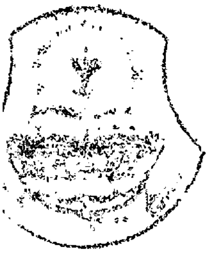

೧೯೯೬

ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪತ್ರಿಕೆಯ

ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ

ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ೧೯೯೬

ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು

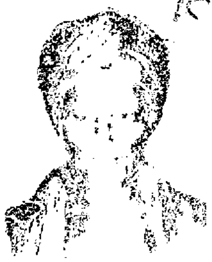

ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ
([illegible])

ಡೆ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ
([illegible])

ವರ್ಷ 1882 — 17 ನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ

ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆ

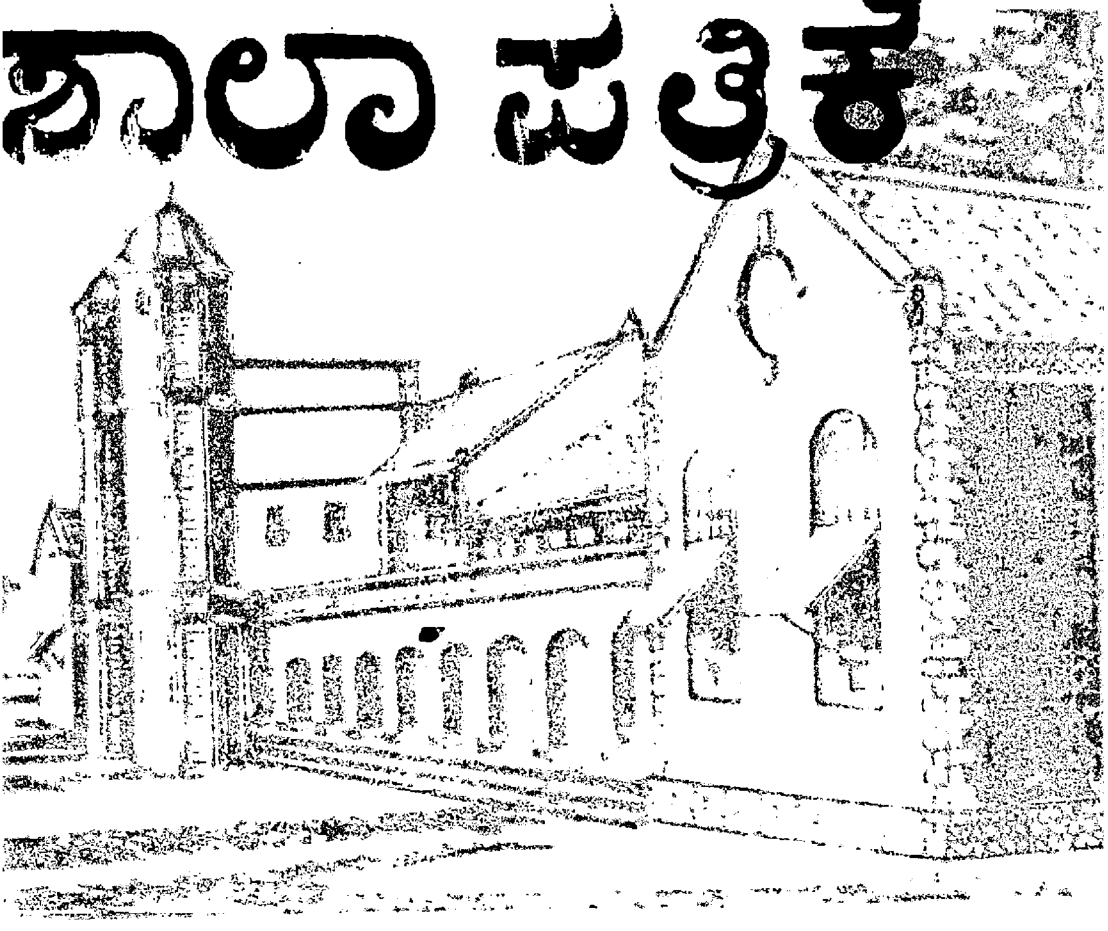

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂತತಿ

ಸರಕಾರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ

[illegible]

354

ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ

368

1882

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪದ

[illegible]ಬ. ಜಿ ಧಾರವಾಡ.

ನ್ನಡಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ

CANARESE
CHOOL PAPER.

ುಸ್ತಕ ೧೭] [ಸಂಚಿಕೆ ೧

ಜಾನೇವಾರಿ. ೧೮೮೩

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯು.

ಪುಟ

ದ್ಯಾಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು............೧

ಟೀಸುಗಳು..೩

ದರ್ಶನಧೋರಣೆಗಳ ಪ್ರೈಜ ಸಮಾರಂಭವು....................೭

ಕ್ಷೆಯು...೧೨

ತ್ರವ್ಯವಹಾರವು..೧೭

—※ ※ ※—

NTENTS.

ication and Improvement..........................1

ices...3

ze Ceremony..7

ination...12

respondence...17

—000—

DHARWAR

nted at the Dnana Vardhaka Press.

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ.
ಮುರಬ. ಜಿ ಧಾರವಾಡ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ

ಪುಸ್ತಕ ೧೭] [ಸಂಚಿಕೆ ೧

ಜಾನೇವಾರಿ. ೧೮೮೩

Education and Improvement.
ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣೆಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು.

ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರು ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ಸಂಬಂಧದಿಂ
ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಬೇಗಒಂದು (ಕಾನ್ಫರನ್ಸ) ಸಭೆಯನ್ನು
ಡಿಸತಕ್ಕವರಿದ್ದಾರೆ. ಆಸಭೆಗೆ ಮುಂಬಯಿಂದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು
ದ್ಯಾಖಾತೆಯ ಕಾರಭಾರಿಗಳು ಹೋಗತಕ್ಕವರಿದ್ದಾರೆಂದು
ಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು
ಸಕ್ತಿಕೆಗಳುಂಟಾಗಿ ಅವ ಬೇಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುವವೆಂದು
ತೋರುತ್ತದೆ.

ಬುದ್ಧಗಯಾ ಎಂಬ ಅತಿಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾ
..೨೦೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದೊಂದು ಚೈತ್ಯಾ
ಯ...ತರ ಯಾವತ್ತು ಹಾಳಾಗಿ ನೆಲದೊಳಗೆ ಹುಗಿ
ಹೋ...ತು. ಅದನ್ನು ದುರಸ್ತು ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ಳೆದವರ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದ ಅರಸನು (ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಾ
ದ್ದರಿಂದ) ಕೆಲವು ಕಾರಭಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದನು. ಸರ
ದಿಯನ್ನು ದುರಸ್ತು ಮಾಡುವದೇನು ಸಪ್ಪು ತೋರ ಬಂ
ರುತ್ತದೆಂದು ನೋಡಿ ಆ ಕಾರಭಾರಿಗಳು ಅಗಿಯ
ಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋ...
ರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರು ಆ ಗುಡಿಯ

ವ ಕೆಲಸ ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೨೦ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ ಬಳಿಕ ಗುಡಿಯ ತ
ಳವು ಕಾಣಿಸಿತು. ನೆಲದೊಳಗೆ ಬಹು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಶಿಲಾಲೇ
ಖಗಳೂ, ಆ ಕಾಲದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವಂಥ ಚಿತ್ರಗ
ಳೂ ಕ್ರಮಶಃ ತೋರಿಯುತ್ತ ನಡೆದವೆ. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾ
ದ ಶಾಕ್ಯಸಿಂಹನು ಈ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಇದೇ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ
ಬಹುಕಾಲ ವಿಧ್ಯಾಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದವೆಂದು ...ತ್ತಾರೆ.

ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತ್ರೋತ್ತೇಜಕ ಸಭೆಯ ಸಮಾ
ರಂಭವು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಕರ್ಷದಿಂದ ನಡೆಯು
ತ್ತದೆ. ಬಹುಮಾನ್ಯರಾದ ವಾಗ್ಮಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ
ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಇನಾವುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ರನ್ನು ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಭಾಷಣದ ವಿಷಯಗಳಾದ
ರೂ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾದವೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ವರ್ಷ ವೇತನ
ಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಭಾಷಣ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ
ವಿಷಯಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ — ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೇನು; ದೇಶಸಂಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಅವಶ್ಯವಾ
ಗಿರುವಂಥ ಸ್ವತಂತ್ರ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಹಿಂದಿನ ...ವರ್ಷಗಳ
ಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕವು ನಡೆದವೋ ಇಲ್ಲವೋ.

—o—

ಬಂಗಾಲ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸನ್ ೧೯೦೩ನೇ ಪ
ಬಿ. ಎಲ್., ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಇಸ್ಟೇಟುಗಳಲ್ಲಿ
...ಲನೇ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ನೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚುಜನ, ಎ.
...ಜನ ಉಮೇದವಾರರು ಹೋಗಿದ್ದರು.

ದ ಧೋರಣೆಗಳವರು ಈಗ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ

ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತಿಂಗಳ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕವರಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಮಾ. ರಸೆಲ್‌ಧೊರೆಗಳವರು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸದೊಳಗೆ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಂದೆ ಕಾರವಾರದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕವರಿದ್ದಾರೆಂದು ವರ್ತಮಾನವಿದೆ.

ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕನಸ್ಕು ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಕಾಪೀ ಬುಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಛಾಪಿಸುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

Notices.
ನೋಟಿಸಗಳು.

ಜಾವಕ ನಂಬರು. ೨೭೪೯

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಮಾಸ್ತರ ಮತ್ತು ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಮಾಸ್ತರ ಜನರಿಗೆ.

ಈ ಸರ್ಕ್ಯುಲರ ದ್ವಾರದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಸಹಿ ಮಾಡುವವರು ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ.— ಹತ್ತು ಅಥವಾ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳದ ಪೇಶ್ರೆ ಇರುವ ಯಾವತ್ತು ಮಾಸ್ತರರು ಈ ವರ್ಷ ಅಂದರೆ ೧೮೮೩ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಮುಲಕಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪಾಸಾಗಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು. ಯಾರು ಪಾಸಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಥಳವು ಅವರಿಗೆ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮುಲಕಿಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ ಜನರು ಶಿಕ್ಷ ಶಿಕ್ಷಕಾಗೆ ಪಾಸಾಗದೇ ಇರುವವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವೇವು. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗದಕಾರಣ ತಮ್ಮ ಜಾಗಾ ಕಾಯವು ಎಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ತಿಳಿಯುವದು. ತಾ ೩

ಜಾನೇವಾರೀ ೧೮೮೩ನೇ } S. K. Rodda.
ಮು. ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ. } ಡಿ. ಎ. ಇ. ಐ. ಧಾರವಾಡ.

Notices.
ನೋಟೀಸಗಳು.

ಸರಕ್ಯುಲರನಂಬರು ೩೮೨೨ ಸನ್ನ ೧೮೮೧-೮೨

ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದೊಳಗಿನ ಡೆಪ್ಯುಟೀ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗೂ ಅ. ಸಿ. ಡಿ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವದೇನೆಂದರೆ– ನಮ್ಮ ಯಾದಿನಂಬರು ೩೩೯೭, ತಾ. ೧ನೇ ಡಿಶಂಬರು ಇದರ ಸಂಗಡ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದೆವು, ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಹಣದ ಗ್ರಾಂಟಿನ್ ಇನ್ ಏಡ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಮಾಡಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಕಾಗದಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೂ ನಿಯಮಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೂ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನೆಂದರೆ, ಗಾವಠಿಶಾಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ನಿಯಮಗಳು ಈ ನಿಯಮಗಳು ಶಾಲಾಪತ್ರಕದ ೨೬೯ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಎಂಬ ೩ನೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ನೀವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಬೇಕು. ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸರಕಾರೀ (ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯು) ಮಾಸ್ತರಜನರಿಗೂ, ರೈತಜನರಿಗೂ, ಗಾವಠೀ ಶಾಲೆಗಳ ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮಿಂದಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇವೆ.

೨ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚ ಬಿಕ್ಕಲತನದವರ ಮಕ್ಕಳು ಬರಬೇಕೆಂಬುವದೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮಾಸ್ತರಜನರು ೩ನೇ ಭಾಗದ ೫ನೇ ನಿಯಮವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಕೊಂಡು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಅತಿಸಾಧಾರಣವಾದ ಗರಜಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮವನ್ನು ನಡಿಸಿದರೆ, ನಮ್ಮ

ಉದ್ದೇಶವು ಕೈಗೂಡುವದು, (ಅಂಥಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಾಜರಿಯು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಆರೇ ತಿಂಗಳು ಇದ್ದರೂ ಅಡ್ಡಿಇಲ್ಲ.)

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಗಾವಠೀ ಶಾಲೆಗಳ ಮಾಸ್ತರರಿಗಾದರೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹೊಸದಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ೩ನೇ ಭಾಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನಕೊಡಬಹುದು. ೧ನೇ ೨ನೇ ಯತ್ತೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಬಳಿಕ ಮೇಲಿನ ಯತ್ತೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸರಕಾರೀ (ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳವಿಯು) ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು.

ಬೆಳಗಾವಿ ೭ನೇ ಜನವರಿ೧೮೮೨ } (Signed) W. A. Russell.
ಎ. ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗ.

—o—

ಠಾವಕನಂಬರು ೨೩೨೭

ಅಜಾಂಧಾರವಾತ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರರಿಗೆ— ಸನ್ನ೧೮೮೧ಇಸವಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಯಾರು ಪೇನಶಂನ ಲಾಯಖ ಪಗಾರದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಲೋಕಲಫಂಡ ಪಗಾರ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು ಇಂಥಾ ಜನರು ಎನಿಕೆಹಾಗಾ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಭರಾಯಿಸಿದರೆ ಅವರ ಸರಕಾರೀ ಪೇನಶನಿಗೆ ಲಾಯಖಅಂತಾ ತಿಳಿಯುವೇವು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸರಕ್ಯೂಲರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಯಾರ್ಯಾರು ಈ ಪ್ರಕಾರಹಾಗಾ ಭರಾಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಈ ಹುಕ್ಕುಮು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಭರಾಯಿಸಿದ ರಕಮು ವ ಹಾವತಿನಕಲು ತಾರೀಖವಗ್ಯೆರೆ ಈ ಮಾಹಿತಿ ಎಕದಂ ಬರದುಕಳಸಬೇಕು ಯಾರಕಡಿಯಿಂದಾ ಇದು ಬರದುಬರಲಿ ಕಿಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದಾವೇಳ್ಯ ಆ ಮುದ್ದತಿನ ಪೇನಶನ ಸಿಗಲಿ

ಕೃಲಾಸ್ಲ ತಾ. ೨೧ ಡಿಸೆಂಬರ ೧೮೮೧ನೇ ಇಸ್ವಿ.

S. K. Rodda.
ಡಿ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯವರ

—o—

ಮೋಹಬತಾಗಾವ ಮುನ್ಸಿಪಾಲ ಸಾ. ೧ನೇ ಅ. ಕಲೇಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರವರು ತಾ. ೧೩ ಡಿಸೆಂಬರ ೧೮೮೧ನೇ ಇಸ್ವಿ ದಿವಸ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಘೇಡಸ್ಕೂಲ ನೋಡಿದರು ಈ ಸಾಲೆ ಸ್ಥಿತಿನೋಡಿ ಆ ಸಾಹೇಬರವರು ಸ್ಲೇಟುಗಳೂ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಖರೇದಿಮಾಡುವದರ ಸಂಬಂಧ ಸಾಹುಕಾರರಿಗೆ ೪೦ ರೂ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಸ್ಲೇಟು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸದರಿ ಶಾಲೆಯ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೊಡುವೇಕೆಂತ ಸಾ. ಬಿಜಾಪ್ಯೂರವರ ಹುಕುಂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಸಾಹೇಬರು ವ್ಹಿಜಿಟರ್ಸ ಬುಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಶರೇರಾ ಬಹಾದ್ದರ ಕೆಳಗೆ ಬರದಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ೪೭ ಸ್ಟೈಕಿ ಇಪತ್ತು ೨೭ ಹುಡುಗರು ಹಾಜರಿರುತ್ತವೆ.

ಹೋದತಿಂಗಳ ಹಾಜರಿ ಸರಾಸರಿ ೩೯ ಇತ್ತು. ಸಾಲೆಯು ಪಟ್ಟಣದ ಕಾರಬಸ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ ಅದರ ಬಾಡಿಗೆ ಬಾಬ ಇರುವದಿಲ್ಲ ೧೮೮೧ನೇ ಇಸ್ವಿ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲೆಯು ಗವರ್ನಮೆಂಟ ಸರದಾರಖಾನ ಮಾಸ್ತರ ಇವರು ನಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಈ ಸಾಲೆಯು ಸ್ವಲ್ಪದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಭರೋಸ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಈ ಸಾಲೆ ಸ್ಥಿತಿಯು ಮೇಲಿನ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಬಹಳ ಭೂಷಣವದೆ.

ದರ್ಜೆಸ್ತರಮೇಲೆ ಲಕಂಣು ಹುಡುಗಿಯರ ಹೆಸರುಅವೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹುಡುಗರ ಕೂಡ ಬಿನ್ನಯತ್ತಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಇಂಥ್ರೆ ಅವರು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ರೆ ಪ ಅವರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿರಂತ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಂತೆ ಹುಡುಗರು ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಥೇಡಗಂಡುಹುಡುಗರು ೨೦

ಪದರಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗಿಯರು ೭

ಜುಹಿಗಾರ ಗಂಡು ಹುಡುಗರು. ೧೩

ಥೋರ ಗಂಡು ಹುಡುಗರು. ೪

ಮುಸಲ್ಮಾನ ಗಂಡು ಹುಡುಗರು. ೨

ಸವರ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರು ೧

೪೭

ಇಂಥಾಸಾಲಿ ಧರಭರಾಟಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂತ ಯೆಲ್ಲರ ಅಪೇಕ್ಷೆಇರತಕ್ಕದ್ದು ಪ ಹುಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಪ್ರಕಾರದ ಸಾಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿಗೆ ಆದದ್ದು ಪ ಈ ಸಾಲಿಯಿಂದ ಬಹಳ ಉಪಯೋಗವಾಗುವದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಾಲಿಯ ಕಲ್ಯಾಣದಕಿಂದಾ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಲಕ್ಷ ಕೊಡುವೆನು. ಮು. ಹುಬಳ್ಳಿ ತಾ·೧೪ದಿಶಂಬರ೧೮೮೧

(Signed) J. F· Muir.
೧ನೇ ಅ· ಕಲೇಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಹಾ ಧಾರವಾಡ.

—o—

Prize Ceremony.

ಧಾರವಾಡ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಾಲಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಜ ನಧೂರೆಗಳ ಪ್ರಾಯಿಜ ಸಮಾರಂಭವು.

ಈ ಸಮಾರಂಭವು ತಾ. ೩ನೇ ಮಾಹೆ ಸಪ್ಟಂಬರ ಸನ್

೧೮೮೮ ಇಸ್ವಿ ಜೂನ ಇಲ್ಲಿಯ ಮರಾಠೀ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಾ
ಸಾಹೇಬ ಡಿ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ ಇವರ ಅಸ್ಥಾ
ತ್ರ್ಯದಿಂದಲೂ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಹೆಂಣುಮಕ್ಕಳ ಉತ್ತೇ
ಜನಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ದೇಶಸುಧಾರಣೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ
ಲ್ಯಾಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ, ಆಗಿತ್ತು ಸಭೆಯ ಸತ್ಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು
ರವೇರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಊರೊಳಗಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸದ್ಗೃಹ
ಸ್ಥರೂ ಶಿಷ್ಟ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಸದ್ವರ್ತಕರೂ ಸರಕಾರೀದೊ
ದೊಡ್ಡ ಕಾಮದಾರಜನರೂ ತಮ್ಮ ಸುಮಾಗಮನವನ್ನು ಬರ
ದಿದ್ದರು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಸಭೆಯ ರಂಗಮಂಟಪವು ವಿದ್ಯಾ ಶಾ
ತಿಭೂಷಿತ ವಿದ್ವಜ್ಜನ ಶ್ರೇಣಿಯಿಂದಲೂ, ವಿದ್ಯಾಲಂಕಾರಾ
ಕ್ಷಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜನ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಬಗೆಬಗೆಯಾ
ದಿಂದ ರಂಜಿತವಾದ ಮಂಜುಳವನದಂತೆ ಬಹು ಶೋಭಾ
ಜನೀಯವಾಗಿತ್ತು ಆನಂತರ ಮೊದಲು ಸೂಚಿಸಿದಪ್ರಕಾರ ಪ
ಹಬ್ಬಾನ ಮಿಡಲ್ಟನ್ನ ಸಾ. ಕಲೇಕ್ಟರ ಬಾಹದ್ದೂರ ಜಿಲ
ಧಾರವಾಡ ಧೊರೆಗಳವರ ಸ್ವಾರಿಯು, ಸೂರ್ಯನು ಗಗನ
ಚಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಪಯಣಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ
ಬಂದು, ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪವಿತ್ರಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಜಲಾ
ರಜನೀಕಾಂತರಂತೆ ನ್ಯಾಯವು ಸಂಭವಿಸಿತು. ತರುವಾ
ರಾವಸಾ. ದೇಶಬಾಂಧವಾಧ್ಯಕ್ಷರು [ಡಿ. ಎ. ಇ. ಧೊರೆಗ
ಸುರಸಾಲಾಪದಿಂದಲೂ ಸರಸಭಾವದಿಂದಲೂ, ಶಾಲಾ
ತೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸಂಭಾಷಣಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದಾಗ
ಗುವ ಸಲಾಭಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿತಮಾಡಿಕಾಣಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀ
ಣೋತ್ತೇಜನದಿಂದುದ್ಭವಿಸುವ ಪರಮಾವಧೀ ಲಾಭಗಳ
ಅಲ್ಪ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ . ಜನ ಮನರಂಜನೀಯ ತ

ನಂತೆ ಪ್ರತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿವೇದನಮಾಡಿ ಸಭೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದರು ತರುವಾಯ ಕೆಲವು ಶೀಲ ಚಿಕ್ಕಬಾಲಿಕೆಯರು ಮಂಜುಳಸ್ವರದಿಂದ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಅಂದು, ಜನಾಮನಾನಂದಗೊಳಿಸಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಬಕ್ಷೀಸಿನ ಸಮಾರಂಭವು ಸುರುವಾಯಿತು. ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ಖಣಗಳನ್ನೂ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ, ಸುಗಂಧ ಬೀರುವ ಹೂ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕರುಣಾಭಾವದಿಂದ, ಸ್ವರಸನ್ನುಡಿಗಳಿಂದ ಸದುಪದೇಶಗೈದು ಸ್ವಕರಕಮಲದಿಂದ ಅಂತ್ಯಂತ ಆಸ್ಥಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಕ್ಷೀಸುಕೊಟ್ಟರು. ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಕೆಲಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೆಂಡು ಬತ್ತಾಸಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದರು. ಪಾಕ್ಷಿ. ಚಾರ್ಜನಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ತಿಂಗಳೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ 'ಬಂಗಾರಗಳನ್ನು - ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿತ್ತರು ಇದಲ್ಲದೆ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆ ಹಾಗು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಹಾ ಕೊಟ್ಟರು.

ಆ ಬಾಲಿಕೆಯರ ಗಾಯನಗಳು

[illegible] ಬಾಯಿ ಕೆಳಗೆ— [illegible] ಮರಾಠಿ—ಶಿರಾಜುಬಾಯಿ ಮರಾಠಿ ತನ್ನಂತರ ಬಾಹದ್ದೂರ ಘೋರಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣದ [illegible] ಮನೋವೇದಕ ಭಾಷಣಮಾಡಿ ಸಭಾಜನಮನರಂಜಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ವಿನಿಕೆ ಸಭ್ಯಗ್ರಹಸ್ಥರ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣೋತ್ತೇಜಕ ಪದಭಾಷಣೆಯಾದನಂತರ "ಶಾನಭಿಕಾಕಾ" ಎಂಬ ಸಾಂಗ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ದೊರಕಿಸಿದ ವಕೀಲರು (ಗೋವಿಂದರಾವ ಇವರು) ಪರಿಣಾಮದಂತೆ ಉಪದೇಶಪರಭಾಷಣಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ ಅವಶ್ಯ ಫಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿತೋರಿಸಿ ಅದರಂತೆ ಜನರು ಪರ್ಣಾ

೧೮೮೧ ಇಸ್ವಿ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿಯ ಮರಾಠೀ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಾ
ಸಾಹೇಬ ಡಿ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ ಇವರ ಅಸ್ಥಾ
ತ್ರಮದಿಂದಲೂ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಹೆಂಣುಮಕ್ಕಳಉತ್ತೇ
ಸಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ದೇಶಸುಧಾರಣೆಮಾಯ ಕ್ಕಾಗಿಯೂ
ಲ್ಯಾಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ, ಆಗಿತ್ತು ಸಭೆಯಸತ್ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು
ರವೇರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಊರೊಳಗಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸದ್ಗೃಹ
ರೂ ಶೆಟ್ಟಿ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಸದ್ವರ್ತಕರೂ ಸರಕಾರೀದೊ
ದೊಡ್ಡ ಕಾಮದಾರಜನರೂ ತಮ್ಮ ಸುಖಾಗಮನವನ್ನು ಬರಮ
ಡಿದ್ದರು. ಈ ಮೇರಿಗೆ ಸಭೆಯು ರಂಗಮಂಟಪವು ವಿದ್ಯಾ ಕಾ
ತಿಭೂಷಿತ ವಿದ್ವಜ್ಜನ ಶೇಖರದಿಂದಲೂ, ವಿದ್ಯಾಲಂಕಾರಾ
ಕ್ಷಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥೀಜನ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಬಗೆಬಗೆಯ
ದಿಂದ ರಂಜಿತವಾದ ಮಂಜುಳವನದಂತೆ ಬಹು ಶೋಭೀ
ಜಮೀರವಾಗಿತ್ತು ಅನಂತರ ಮೊದಲು ಸೂಚಿಸಿದಪ್ರಕಾರ ಪ
ಹಬ್ರ್ನ ಮಿಡಲ್ಟನ್ನ ಸಾ. ಕಲೇಕ್ಟರ ಬಹಾದ್ದೂರ ಜಿಲ
ಧಾರವಾಡ ಧೊರೆಗಳವರ ಸ್ವಾರಿಯು, ಸೂರ್ಯನು ಗಗನ
ಚಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಪಯಣಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ
ಬಂದು, ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪವಿತ್ರಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಜಲೌ
ರಜನೀಕಾಂತರಂತೆ ನ್ಯಾಯವು ಸಂಭವಿಸಿತು. ತರುವಾ
ರಾವಸಾ. ದೇಶಬಾಂಧವಾಧ್ಯಕ್ಷರು [ಡಿ. ಎ. ಇ. ಧೊರೆಗ
ಸ್ವರಸಾಲಾಪದಿಂದಲೂ ಸರಸಭಾಷಣದಿಂದಲೂ, ಶಾಲಾ
ತೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸಂಭಾಷಣಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದಾಗ
ಗುತ್ತ ಸಲಾಭಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿತಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ತ್ರೀ
ಣೋತ್ತೇಜನದಿಂದುದ್ಭವಿಸುವ ಪರಮಾವಧೀ ಲಾಭಗಳ
ಅಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ . ಜನ ಮನೋರಂಜನೀಯ ವಾ

ನಂತರ ಪ್ರತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿವೇದನಮಾಡಿ ಸಭೆಯ ಉದ್ದೇ
ಶ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದರು ತರುವಾಯ ಕೆಲವು ಶೀಲ ಚಿಕ್ಕಬಾಲ
ಕಿಯರು ಮಂಜುಳಸ್ವರದಿಂದ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಅಂ
ದು, ಜನಾಮನಾನಂದಗೊಳಿಸಿದರು ಆ ಮೇಲೆ ಬಕ್ಷೀಸಿನ
ಸಮಾರಂಭವು ಸುರುವಾಯಿತು. ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾ
ಸಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ಖಣಗಳನ್ನೂ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ,
ಸುಗಂಧ ಬೀರುವ ಹೂ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕರುಣಾಭಾವದಿಂದ,
ಸರಸನುಡಿಗಳಿಂದ ಸದುಪದೇಶಗೈದು ಸ್ವಕರಕಮಲದಿಂದ ಅಂ
ತ್ಯಂತ ಆಸ್ಥಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಕ್ಷೀಸುಕೊಟ್ಟರು. ಹಾಗೂ ಉಳಿದ
ಎಲ್ಲ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೆಂಡು ಬತ್ತಾಸುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದರು. ಪಾ

ಠಶಾಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ ಮೂರು ಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ
ಎರಡುರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು - ಕಾಣಿಕೆಯಾ
ಗಿತ್ತರು ಇದಲ್ಲದೆ ಒಂದೊಂದು ಖಣ ಹಾಗು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು
ಸಹಾ ಕೊಟ್ಟರು.

ಆ ಬಾಲಿಕೆಯರ ಸಂವಾದಗಳು

೧ನೆಯ ಅಂಕವು. ಜಳಗ — ಬಾಲೆ ಬಾಲೆ ಮಾತಾಡು—ಇದಾ
ಜಬಾಯಿ. ಮರಾಠಿ ತನ್ನಂತರ ಬಾಲಿಕೆಯರ ಘೋಷಗಳು ಸ್ತ್ರೀ
ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮನೋವೇಧಕ ಭಾ
ಷಣಮಾಡಿ ಸಭಾಜನಮನರಂಜಿಸಿದರು. ಇದರಂತೆ ನಂತರ ಸಭ್ಯಗ್ರ
ಹಸ್ಥರ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣದೋತ್ತೇಜಕ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾದನಂತರ
"ಶಾಂತಿಕಾಂತಾ" ಎಂಬ ಸಾಂಸಾರಿಕ ನಾಟಕವನ್ನು ಹೊಸದಾ
ಗಿ ದೊರಕಿಸಿದ ವಕೀಲರು (ಗೋವಿಂದರಾವ ಇವರು) ಪರಿಸಾ
ರದಂತೆ ಉಪದೇಶಪರಭಾಷಣಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ ಅವಶ್ಯ
ಕವೆಂದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿತೋರಿಸಿ ಅದರಂತೆ ಜನರು ಪ್ರಯತ್ನ

೧೮೮೧ ಇಸ್ವಿ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿಯ ಮರಾಠೀ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಾ॥
ಸಾಹೇಬ ಡಿ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಧಾರವಾಡ ಇವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ
ತ್ವದಿಂದಲೂ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಉತ್ತೇ
ಜನಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ದೇಶಸುಧಾರಣೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ
ಲ್ಯಾಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ, ಆಗತ್ತು ಸಭೆಯ ಸತ್ಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು
ರವೇರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಊರೊಳಗಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸದ್ಗೃಹ
ರೂ ಶೆಟ್ಟಿ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಸದ್ವರ್ತಕರೂ ಸರಕಾರೀದೊ
ಡ್ಡ ಕಾಮದಾರಜನರೂ ತಮ್ಮ ಸುಖಾಗಮನವನ್ನು ಬರಮಾ
ಡಿದ್ದರು. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಸಭೆಯು ರಂಗಮಂಟಪವು ವಿದ್ಯಾ ಕಾಂ
ತಭೂಷಿತ ವಿದ್ವಜ್ಜನ ಶೇಖರಿಂದಲೂ, ವಿದ್ಯಾಲಂಕಾರಾಪೇ
ಕ್ಷಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜನ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಬಗೆಬಗೆಯ ಶೃಂ
ದಿಂದ ರಂಜಿತವಾದ ಮಂಜುಳವನದಂತೆ ಬಹು ಶೋಭಾ
ಜನೀಯವಾಗಿತ್ತು ಅನಂತರ ಮೊದಲು ಸೂಚಿಸಿದಪ್ರಕಾರ ಮಿ.
ಹರ್ಬರ್ನ ಮಿಡಲ್ಟನ್ ಸಾ. ಕಲೇಕ್ಟರ ಬಾಹದ್ದೂರ ಜಿಲ್ಹಾ
ಧಾರವಾಡ ಧೊರೆಗಳವರ ಸ್ವಾರಿಯು, ಸೂರ್ಯನು ಗಗನಸ
ಚಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಪಯಣಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೆ
ಬಂದು, ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪವಿತ್ರಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಜಲಾಶ
ರಜನೀಕಾಂತರಂತೆ ಸ್ವಾಯವು ಸಂಭವಿಸಿತು. ತರುವಾಂ
ರಾವಸಾ. ದೇಶಬಾಂಧವಾಧ್ಯಕ್ಷರು [ಡಿ. ಎ. ಇ. ಧೊರೆಗಳ
ಸ್ವರಸಾಲಾಪದಿಂದಲೂ ಸರಸಭಾವದಿಂದಲೂ, ಶಾಲಾಪ
ತೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸಂಭಾಷಣೆಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದಾಗು
ಗುತ್ತ ಸಲಾಭಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿತಮಾಡಿಕಾಣಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿ
ಕ್ಷೋತ್ತೇಜನದಿಂದುದ್ಭವಿಸುವ ಪರಮಾವಧೀ ಲಾಭಗಳನ
ಅಷ್ಟು ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜನಮನೋರಂಜನೀಯ ವಾ

ನಂತೆ ಪ್ರತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿವೇದನಮಾಡಿ ಸಭೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದರು ತರುವಾಯ ಕೆಲವು ಶೀಲ ಚಿಕ್ಕಬಾಲಕಿಯರು ಮಂಜುಳಸ್ವರದಿಂದ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಅಂದು, ಜನಮನಾನಂದಗೊಳಿಸಿದರು ಆ ಮೇಲೆ ಬಕ್ಷೀಸಿನ ಸಮಾರಂಭವು ಸುರುವಾಯಿತು. ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ಖಣಗಳನ್ನೂ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ, ಸುಗಂಧ ಬೀರುವ ಹೂ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕರುಣಾಭಾವದಿಂದ, ಸರಸನುಡಿಗಳಿಂದ ಸದುಪದೇಶಗೈದು ಸ್ವಕರಕಮಲದಿಂದ ಅಂತ್ಯಂತ ಆಸ್ಥಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಕ್ಷೀಸುಕೊಟ್ಟರು. ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಕೆಲಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೆಂಡು ಬತ್ತಾಸುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದರು. ಪಾ

ಚಾರ್ಷನಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ ಬಾಲಕ ಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ೧ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಉಡುಗರೆಗಳನ್ನು - ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿತ್ತರು ಇದಲ್ಲದೆ ಒಂದೊಂದು ಹಾಗು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಹಾ ಕೊಟ್ಟರು.

ಆ ಬಾಲಿಕೆಯರ ಗಾನಗಳು

೧ನೇದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ ಬೆಳಗಲಿ— ರಾಜಲಿಬಾಯಿ ಮುರಾರಿ— ಶಿರಾಜುಬಾಯಿ ಮುರಾರಿ ತನ್ನಂತರ ಬಾಲಮಾಸ್ತರ ಭೋರಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಬುದ್ಧವಾದ ಮನೋವೇಧಕ ಭಾಷಣಮಾಡಿ ಸಭಾಜನಾನುರಂಜಿಸಿದರು. ಇದರಂತೆ ವಿಸಿಕೆ ಸಬ್ರಹಸ್ಕರ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣೋತ್ತೇಜಕ ಸಭಾಸ್ಥಾಪನೆಯಾದನಂತರ “ಕಾನಡಿಕಾಕಾ” ಎಂಬ ಸಾಂಗತ್ಯ ಪದವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿದ ವಕೀಲರು (ಗೋವಿಂದರಾವ ಇವರು) ಪರಿಪಾಠದಂತೆ ಉಪದೇಶಪರಭಾಷಣಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಪೇಕ್ಷ್ಯ ಫಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿತೋರಿಸಿ ಅದರಂತೆ ಜನರು ವರ್ತಿಸಾ

ಕ ಹೊಡಾಹಂತ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನವಿತ್ತು "ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯ ದಕ್ಷತಾ" ಎಂಬುದರ ಭಾವವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಸಿದರು ಇದಾದನಂತರ ಪರಿಯ ಯಾಪತ್ತು ಸಭ್ಯ ಸಭಾ ಸದರಿಗೆ ತಾಂಬೂಲವಿತ್ತು ಅತ್ತರ, ಗುಲಾಬಿ, ಸುವಾಸನೆಯ ಕುಸುಮಗಳಿಂದ, ಆದರಾತಿಥ್ಯದಿಂದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಂತಸದಿಂದ ಸಭೆಯು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಸರ್ಜನವಾಯಿತು. ತರುವಾಯ "ಕನ್ನಡಕಾಕಾ,, ಇವರು ಬಹುಶ್ರಮಹೊಂದಿದ ರಾವಸಾಹೇಬ ಬಿ. ಎ. ಇ. ಘೋರೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದ ಅಸಿಷ್ಟಂಟ ಬಿ. ಎ. ಇ. ಘೋರೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಘೋರೆಗಳು ಮಾಡುವ ಲೋಕೋಪಕಾರ ಸ್ತುತ್ಯ ಉದ್ಯೋಗದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತಾಡಿ ಆದರಾತಿಥ್ಯವಾಗಿ ಫಲ ಹಾಗೂ ಕಂಠಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಇದರಂತೆಯೇ "ಸದರೀ ಕಾಕಾ ಇವರು,, ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳ ಸದ್ಬೋಧಕರನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ—ನೀವು ಮಾಡಿದ ಅತಿಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಈ ಸಭೆಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಯಿತು. ಹಾಗುನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಜನ್ಮೋದ್ಧಾರಕರೇ ನೀವು— ಎಂಬವಾರಿವರಿಯ ಉಪಚಾರ ಪರಮೋತ್ತುಂಗಳಾದ ಮಾರ್ಗಸಿ ಫಲ—ಹಾಗು ಸುಗಂಧವಾಸನೆ ಪುಷ್ಪ ಅತ್ತರ ಗುಲಾಬಿ ಮುಂತಾದ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಗುರುಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದಾದನಂತರ ಸಭಾ ಮಾನಿಸಿಯು ಸ್ವಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಈ ಸಭೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ರಾವಸಾಹೇಬ ಬಿ. ಎ. ಇ. ಘೋರೆಗಳೂ ಹಾಗು ಅಸಿಷ್ಟಂಟ ಬಿ. ಎ. ಇ. ಘೋರೆಗಳೂ ಇವರೇ ಮುಖ್ಯಕಾರಣೀಭೂತರು [illegible] ಬಿ. ಎ. ಇ. ಘೋರೆಗಳೂ

ಗು ಅತಿಷ್ಠಾಟ ಪಿ. ಎ. ಇ. ಧೋರಣೆಗಳೂ ಶಾಲಾನುಷ್ಠಾನ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡುವಕ್ರಮವನ್ನು ಅಷ್ಟೆಂದು ವರ್ಣಿ
ಗಳಲ್ಲಿ "ಪರೋಪಕಾರಾಯ ಇದಂ ಶರೀರಂ" ಎಂಬುದ
ಪ್ರಾಮುಖ್ಯಂತೆ ಮಾನಕೊಡುವರು. ಇದು ಅಪ್ರಸಸ್ತ್ಯಭೂತ
ಪ್ರ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳು ಹೊಂದಿರುವಂತ ಪಟ್ಟ
ಕ್ಕೆ ನಡೆಸಿದರಿಂದ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಾಸರು ಮೊದಲಿನಂ
ಚ್ಛನ್ನಾರಸ್ಯ ಹಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಊರಿನವರ ಸೈತ ಜನಾಂಗಕ್ಕೂ
ಅದರಿಂದ ಪುಷ್ಟರಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರೋತ್ತ
ಧಾರಣೆಯು ಕ್ರಮವು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಉತ್ತಮ
ವು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಡುವಿದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದೇಶವು ವಿದ್ಯಾ
ದ್ಧಿಯು ಹೊಂದಿ ಯೋಗವಸಂಬದಕ್ಕೆ ಏನೇನೂ ಸಂದೇ
ಹವಿಲ್ಲ.

[illegible] ತಮ್ಮ ಉದಾರ ಹಸ್ತವನ್ನು
[illegible] ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಸಹಾಯ
[illegible] ಶಾಲೆಗಳೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ
[illegible] ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ
[illegible] ನಡೆಸುವನು [illegible]
[illegible] ಆಗಾಗ್ಯೆ ಅನುಭವ [illegible]
[illegible] ಹೊರೆ ಇಡುತ್ತೇವೆ.

[illegible] ಶಾಲೆಯ [illegible] ಉತ್ತರೋ
[illegible] ಭೂಷಣವಾಗಿ
[illegible] ಸತ್ಯಸಂ [illegible]
[[illegible] ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು

ರೆ] ಆದರೆ ಬಹುಶ್ರಮದಿಂದಲೂ ಸಂದೇಹಭಾವದಿಂದಲೂ, ಶ್ರ
ಮೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ದೇಶಬಾಂಧವರ ಮ
ನೋರಥವನ್ನು ಕರುಣಾಸಾಗರನು ಬೇಗನೆ ನೆರವೇರಿಸಲೆಂ
ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದು ತಕ್ಕ ಕರ್ತವ್ಯ ಕರ್ಮವೇಸರಿ.

ಶಾಲಾ ದರ್ಪಣ ಪತ್ರಕರ್ತ ಜ್ಞಾನಾಂಬುಧಿ ಧೊರೆಗ
ಈ ಪತ್ರದೊತನಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವರೆಂದ
ಹಾಗು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನ ಗೊಳಿಸುವಿರೆಂದೂ ಪೂ
ನಂಬಿದ್ದೇನೆ ಹಾಗು ಹಮಗಾದ ಶ್ರಮದವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದ
ಮಾಡಿ ಕ್ಷಮೆಮಾಡುವಿರೆಂದು ಅತಿ ನಮ್ರೋಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ,
ನಭಾವದಿಂದಲೂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂತಿ ಮಜ್ಞಾಸ
ತಾ. ೩೦ನೇ ಮಾಹೆ ಜಾನೇವಾರಿ ಸನ್ ೧೮೮೩ ಇಸ್ವಿ

ಶಿವಾಜೀಯ ಜ್ಞೇತ್ರ ರಾಮಜಿಪೆ ಹೆ. ಮಾ. } ಧಾರವಾ
೫ನೇ ನಂಬರ ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿ }

—o—

Vaxination.

ವೈಲಿಯು.

"ಗೋಸಿಡುಬೆಂಬದಾಕುಹಾಕುವದನ್ನು ಕುರಿತು
ವೈಲಿಯನ್ನು ಮೇಷತೆಯು ಹುಟ್ಟಿಸುವಕೃತ್ಯವಲ್ಲವು.

ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತ ೧೮೮೦ನೇ ಇಸವಿಯ ಜು
ತಂಗಳ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಿ. ಪ್ಲಾಯಿಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್
[illegible] ಅಂಗಾರಿ [illegible] [ಸೌಯ] ಇವರು ಬಹು ರಸಭರಿತವಾಗಿ
[illegible] ವೇದ [illegible] ಮ. ತಬೋಧಕರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾ
[illegible] ನು ನ [illegible] ಮ [illegible] ತಿಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ [illegible]
[illegible] ಮನಸ್ಸಿ [illegible] ಗೊಳ್ಳನೆ [illegible]

ಕ್ಷವನಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ.
ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪ
ಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಕ್ಷೇಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಇದು ಎ
ಅನುಭವದ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸ
ಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ವಿಶಾಲವಾದ ಮನೆಯೂ,
ದರ್ಯವಾದ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಚೆಲುವಾದ ಮಕ್ಕಳೂ, ಘನವಾ
ಳೂ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಆಸ್ತಿಯೂ, ಮುಂತಾದ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯವೂ ವ
ವ್ಯರ್ಥವೇ. ಆ ಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ, ಸೌಖ್ಯವನ್ನೂ, ಸಮಯೋ
ಂದ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನ್ನ
ವನೂ, ಅತಂಕಿಸಿರುವ ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ ಮುಂತಾದ ಜ್ಞಾನಹೀನ
ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಶಕ್ತ
ದ ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ,
ಷ್ಟವಾದ ಜ್ಞಾನ ದರ್ಪಣವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಾನೆ.
ದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬನು ಎಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಶೋಧಿಸುವನೋ
ಷ್ಟುಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಸೌಖ್ಯವೇ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವ
ಯುಂಟು. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶವಾಸಸ್ಥರು ಈ ವಿಚಾರ
ನ್ನು ತಮ್ಮ ಕನಸು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಹಾ ತಾರದೆ ಇಲ್ಲ
ಂದು ಆ ವಿಚಾರದ ತರಂಗಗಳನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸುವರು. ವೈಲಿ
ನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಲ್ಪಿತ [ಗ್ರಹ] ದೇವತೆಯು ಎಬ್ಬಿಸುವ ಸ್ತ್ರ
ಪ್ರೂ, ಮನುಷ್ಯನ ಕೃತ್ರಿಮತನದ ವೈನ ಎಬ್ಬಿ
ಂದ ಆ ಅಪ್ಪನವರ ಕೇಳಿಕೆ ನಾಶವು
ಂಬ ಅಪರಿಶುದ್ಧವೇ ಇವರ ಮನಭ್ರಾಂತಿಯು, ವೈಲಿ
ದೇವತಾಕೃತ್ಯವೇನಿಜವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಆಕಿಯ ಮಂದಿಂದ
ಶಾಕೆವಾಸಿಯಾಗಬಾರದು? ಸಂಶಯದವರ ಕೃತ್ರಿಮತನದ

ರೆ] ಆದರೆ ಬಹುಶ್ರಮದಿಂದಲೂ ಒಂದೇಭಾವದಿಂದಲೂ, ...
ಲೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ದೇಶಬಾಂಧವರ ...
ನೋರಥವನ್ನು ಕರುಣಾಸಾಗರನು ಬೇಗನೆ ನೆರವೇರಿಸಲೆಂ
ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದು ತಕ್ಕ ಕರ್ತವ್ಯ ಕರ್ಮವೇಸರಿ.

ಶಾಲಾ ದರ್ಪಣ ಪತ್ರಕರ್ತ ಜ್ಞಾನಾಂಬುಧಿ ಧೊರೆಗ...
ಈ ಪತ್ರದೊಳಗಿನದೆ ಮಾನವಾದಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವರೆಂದು
ಹಾಗು ವನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನ ಗೊಳಿಸುವಿರೆಂದೂ ಪೂ...
ನಂಬಿದ್ದೇನೆ ಹಾಗು ತಪುಗಾದ ಶ್ರಮದವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದ...
ಮಾಡಿ ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಿರೆಂದು ಅತಿ ನಮ್ರೋಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ...
ನಭಾವದಿಂದಲೂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂತಿ ವಿಜ್ಞಾಪನ
ತಾ. ೨೩ನೇ ಮಾಹೆ ಜಾನೇವಾರಿಸನ್ನ ೧೮೮೬ನೇ ಇಸ್ವಿ

ಶಿವಾಜೀಯಜ್ಞೇಶ್ವರಮಜಿಪೆ ಹೆ.ಮಾ. } ಧಾರವಾ...
೪ನೇ ನಂಬರಕನ್ನಡಸಾಲಿ }

—o—

Vaxination.

ವ್ಯಾಲೆಯು.

"ಗೋಸಿಡುಬೆಂಬದಾಕುಹಾಕುವದನ್ನು ಕುರಿತು

ವೈಲೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಪತೆಯುಹುಟ್ಟಿಸುವಕೃತ್ಯವಲ್ಲವು.

ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತ ೧೮೮೦ನೇ ಇಸವಿಯ ಜು
ಲೈಂಗಳ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಿ. ಫ್ರಾಯಿಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್
... ಅಂಗ್ಲಾಶಾಪ [ಸೌಯ] ಇವರು ಬಹು ರಸಭರಿತವಾಗಿಯ
... ಸೋಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿಯೂ, ಮ. ತಬೋಧಕರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದ
...ನು ನಮ್ಮ ... ತಿಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ದ
[illegible]

ಳ್ಳವನಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪ ಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಕ್ಷೇಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಇದು ಅನುಭವದ ಸಂಗತಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸ ಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ಇಲ್ಲದೆಹೋದರೆ, ವಿಶಾಲವಾದ ಮನೆಯೂ, ಂದರ್ಯವಾದ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತ್ರಗಳೂ, ಘನವಾ ಾಳೂ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಆಸ್ತಿಯೂ, ಮುಂತಾದ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯವೂ ವ ವ್ಯರ್ಥವೇ. ಆ ಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ, ಸೌಖ್ಯವನ್ನೂ, ಸದುಪಾಯದಿ ಿಂದ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾ ಯೂ, ಅತಂಕಿಸಿರುವ ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ ಮುಂತಾದ ಜ್ಞಾನಹೀ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಶಕ್ತ ನ ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ಷ್ಟವಾದ ಜ್ಞಾನ ದರ್ಪಣವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬನು ಎಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಶೋಧಿಸುವನೋ ಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಸೌಖ್ಯವೇ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವ ಯುಂಟು. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶವಾಸಸ್ಥರು ಈ ವಿಚಾ ರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕನಸು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಹಾ ತಾರದೆ ಇಲ್ಲ ಂದು ಆ ವಿಚಾರದ ತರಂಗಗಳನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸುವರು. ವೈದ್ಯ ರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಲ್ಪಿತ [ಗ್ರಾಮ] ದೇವತೆಯು ಬಿಚ್ಚಿಸುವ ಕ್ರ ಮೋ, ಮನುಷ್ಯರು ಕೃತ್ರಿಮತನದ ವೈದ್ಯ ಬಿಚ್ಚಿ ... ಂದ ಆ ಅಜ್ಞಾನವರ ಸೇವಕ್ಕೆ ನಾನಾ ಹಿಂಸೆ ... ಂಬ ಅಪನಂಬುಗ್ಗವೇ ಇವರ ಸ್ವಭಾವಂತೆಯು, ವೈದ್ಯರು ೀವ ತಾಕೃತ್ಯವೇ ನಿಜವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಆಕಿಯ ಪಾಪದಿಂದ ಯಾಕೆ ಬಾಸಿಯಾಗಬಾರದು? ಸಂಶಾರದವರ ಕೃತ್ರಿಮತನದ ತಂ

ಕೆಟ್ರೀಯವಾಯದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇಮವಾಗುವದೋ ಅದರ ಕಡಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಆಕಿಯ ಮಾಡಿದ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕವಾಗುವದು.

೧ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶದೊಳಗೆ ಟೀಕಾ ಹಾಕಲ್ಪಡದಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಮೈಲೇ ಕಜ್ಜಿ ರೋಗದಲ್ಲಿ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೩೦ರ ಪ್ರಕಾರ ಅಂದರೆ, ೩ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಮೃತಪಟ್ಟನೆಂದೂ, ಟೀಕಾ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟನಂತರ ೧೫ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಮರಣಹೊಂದಿದವನೆಂದೂ, ಅನುಭವಿಕರಿಗೆ ಕಂಡು ಬಂದದ್ದುಂಟು.

೨ ಮುಂಬಯಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ೧೮೪೮ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ೧೮೫೩ನೇ ಇಸವಿ ವರೆಗೆ ೫ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗದಿಂ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೬೦ರಂತೆ ಮರಣಹೊಂದಿದರೆಂದೂ, ಟೀಕಾ ಹಾಕಲ್ಪಬೇಕೆಂದು ರಾಜ್ಯಾಯುಕ್ತವೆನಿಸುವ ವಿಲಾಯತಿದೇಶದಲ್ಲಿ ೩ವ ೫ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೫ರ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಸತ್ತರೆಂದೂ, ಕಂಡು ಬಂದದು.

೩ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವೇತ್ತರಾದ ಡಾಕ್ಟರ ಮೋಕೇಟ್ ರೆಂಬ ಧೊರೆಗಳು ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ೫ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೪೦೩ ಮರಣಗಳು ಉಂಟಾದವುಗಳಿಗೆ ೭ವರ್ಷದ ಪ್ರಾಯದೊಳಗಿನ ಚಿಕ್ಕವರೇ ೩೬೨ ನಾಯಿ ಇದ್ದರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಮೊದಲಿಂದಲೇ ಟೀಕಾ ಹಾಕಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಹತ್ವದವಾಗುವದು.

ಮೇಲಿನ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಟೀಕಾಹಾಕಿಸುವದರಿಂದ ಅಹಿತವೋ, ಹಾಕದಿರುವದರಿಂದ ಹಿತವೋ, ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆಯೇ ಬೇರೆ ದರೆ, ಹೀಗೆ ಆಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಆಗಕೂಡದು. ಅದರಿಂದ

ಶ್ವವೆಯು ಸುಳ್ಳು. "ಕೊಟ್ಟದೇವರು ಕಸಿದುಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಏನದೇವರು ಗಂಟೆಬಾರಿಸುವುದು" ಎಂಬಮಾತೇ ಸತ್ಯವು

—ಶ್ಲೋಕ—

ಗುರವೋ ಬಹವಃ ಸಂತಿ ಶಿಷ್ಯವಿತ್ತಾಪಹಾರಕಾಃ ||
ದುರ್ಲಭಸ್ಸದ್ಗುರುರ್ದೇವಿ ಶಿಷ್ಯಚಿತ್ತಾಪಹಾರಕಾಃ ||

ಭಾ— ಓ ದೇವಿ! ಶಿಷ್ಯರ ಹಣವನ್ನು ಕಸಕೊಂಡು ಹೋರುಗಳು ಅನೇಕರುಂಟು. ಶಿಷ್ಯರ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಸುವ ಒಳ್ಳೇ ಗುರುವು ಶಿಕ್ಕುವದು ಎಷ್ಟೋ ದುರ್ಲ ಆಕಾರಣಾ—

—ಶ್ಲೋಕ—

ಯಾವತ್ ಸ್ವಸ್ಥಮಿದಂ ದೇಹಂ ಯಾವನ್ಮೃತ್ಯುಶ್ಚ ದೂರತಃ ||
ತಾವದಾತ್ಮಹಿತಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಪ್ರಾಣಾಂತೇ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ||

ಭಾ— ಈ ಶರೀರವು ಯಾವಾಗ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿರುವದೋ, ವು ಯಾವಾಗ್ಯ ದೂರವಾಗಿರುವದೋ ಆಗಲೇ ತನ್ನ ಮೇಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಾಣಹೋಗುವ ಮರಣ ಸಮೀಪಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬ ಹುತ್ತು

—ಶ್ಲೋಕ—

ಶೀಘ್ರತ್ವ ವಿಚಾರೇಣ ಸದಾ ವಿಷಯಾಂತರಂ |
ಪ್ರವೃತ್ತಿರಂ ತತ್ರ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟೇ ||

ಭಾ — ಬಾಹ್ಯ ತನು ಅಶಕ್ತವಾದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲೇ ನಡೆಯಬೇಕು.—

ಪ್ರಿಯರಾದ ಮಾನವೀ ಕುಟುಂಬೀಗಳ ನಡುವೆ ಮ

ಶ್ರೀನುಭಾಷಿಗಳಾದ ಸಹೋದರರೇ!! ದಯಾ ಭರಿತರೇ!!!
ಈ ಕವಿತ ದೇವತೆಯು ಕೋಪವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಭಾವಿಸಿ
ಸದಾ ವಂದನೀಯ ನೀತಿ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯು, ಪ
ಕಾಣಿಸಿದ ಜ್ಞಾನೋದಯದ ಅನುಕೂಲತೆಗೆ ಕೇಡು
ಸುವದರಿಂದ ಆತನ ಕೋಪವು ಎಷ್ಟು ಉಂಟಾಗಬಹು
ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ತೆ
ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿರಿ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ಮೋಹದ ಹಸು
ಳನ್ನು ವೈಶ್ಯಮ್ಮನವರ ಕಾವಳಿಯು ಅಂಗ ಊನತ್ವಕ್ಕೂ, ಅ
ಮರಣಕ್ಕೂ ಗುರಿಮಾಡಿ, ಶಿಶು ಕ್ರಮಕ್ಕೂ, ಸಂತಾನ ವಿಯೆ
ದ ದುಃಖಕ್ಕೂ, ಒಳಗಾಗಬೇಡರಿ. ದಾಕು ಹಾಕಿಸರಿ, ಹಾಕಿಸ
ಹಾಕಿಸರಿ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಹಿತವಾದ ಇದರ ಕ್ರಮವನ್ನು
ಕೊಳ್ಳಲಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರು (ಗೋಸಿಡು ಬಿಂಬ ದಾಳುಹಾಕ
ವು ಕುರಿತು) ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸರ್ವಜನರು ಸು
ದಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವರೆಂದು ಆಶಾಬದ್ಧ
ಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

"ಸೂಚನೆ" ಸಹಾಸಿಗಳಾದ ಮತಬೋಧಕರೇ! ಕಿವುಡ್ಡ
ಉಳ್ಳ ವಿಚಾರಶೀಲರೇ!! ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವದಕ್ಕಾ
ಕಾಸ ಪಡುವದೇ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಯಾರೂ
ಸಲಾಗದು. ಆದರೆ, ಸ್ವದೇಶಬಾಂಧವರ ಹಿತೋದ್ದೇಶ
ವಾಗಿ ಶ್ರಮ ಪಡುವದು ಎಲ್ಲರ ಧರ್ಮವೇ ಅದರ
ತು ಎಲ್ಲಕೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ [illegible] ದಾನದ ಸದ್ವ್ಯ
ನೇ. ಆದಕಾರಣ ಈ ಮುಖ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳ
ಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ [illegible] ಬೈಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದಾದ ಬಿ

ರದ ತಪ್ಪುದಯು ಬಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

ಬ್ಬಳ್ಳೀ ಕನ್ನಡ ಮರಾಠಿ ಹೆಂ | ಹಣಮಂತಭೀಮಲಿಂಗ ಥಾ.
ಮುಕ್ಮಳ ಶಾ. ತಾ. ೧೯|೧|೮೩ | ಹೆ. ಮಾ. ಶಾ. ಮುಜಕೂರ.

—o—

Correspondence
ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು.

ಮೊ. ರಾ. ಸಾ. ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆಯ ಎಡಿಟರ ಇವರ ಕಡಿಗೆ—
ಶಿಂದಗಿ ಅಂ ಹ್ಯಂ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಕಡಿಯಿಂದ——

ತಿಖು ೩ ಜಾನೇವಾರಿ ದಿವಸಾ ಸಂಜಿಯು ಮುಂದೆ ಷಂ ಮೊ. ಡೈರೆಕ್ಟರ ಆಫ ಪಂ ಇಂ ಇವರು ಪಬ್ಬರೇ ಶಾ ಳು ಮುಂಗೆ ಬಂದು ಕುದುರೆ ಇಳಿದರು ಆಗ ಸಾಹೇಬ ಮಾಸ್ತರವರು ಯಾರು ಯಂಬುವದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ್ದ ನಾ ಹೋ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸಾಹೇಬರವರು ಶಾಲಿ ಸಂಬಂಧಿ ಹಕೀಕತ ಕೇಳಿದರು ಆಗ್ಗೆ ಸಾಹೇಬರು ಶಾಳಾಖಾತೆಯವರಿರ ಬಹುದೆಂಬುವಂತೆ ಅನುಮಾನ ಬಂ). ಶಾಲೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಕಲಿಯುವ ಹುಡು ಕಡೆಯಿಂದ ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಕ್ಲಾಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಿಸಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಸಾಲದೆ ಇ ಣದರಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಧರ್ಮಶಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಾ ರುತ್ತೇವೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತ್ತು ವಿಂತು ಹೆಣ್ಣ ಹುಡುಗರ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದರು ಆ ಯು ಹಕಿಕತ ತಿಳಕೊಂಡು ತಿರಿಗಿ ಬಂದರು ಆ ಮೇಲೆ ಜಿಟರ್ಸ ಬುಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಶೆರಾಬರದು ಸಹಿಮಾಡಿದರು ಆಗ್ಗೆ ರೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರೆಂಬುವಂತೆ ಖಾತ್ರಿ ಆಯಿತು.

ಸಿದ್ಧನಾಥ ಪ ಚನ ಮಂದಿರ.
ಮೊರಬ. ಜಿ. ಧಾರವಾಡ.

ಹಿಪ್ಪರಗಿಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು— ಬರದ ಬರೆ ನಳಲು

ಶಾಲೆಯು ಭರಭರಾಟನ್ನಿಯನ್ನು ನಡೆಯುಂತೆ ತೆ ತ್ತಿದೆ ಹೊಸಹಾಪೂರತಿ ಕಟ್ಟುವದು ಮುಂಜೂರ ಆದ್ದ ದವನಿಗೆ ಆನಂದವಾಗಿದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಕಲಿಸುವವನು ತನ್ನ ಶಿಕ್ಷಕ ಮೊಲಬೆಂದು ತಕರಾರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಆದರೆ ಕ ಷವು ಹೆಚ್ಚು ಫೀ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅವನ ಪಗಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸ ಅಂತ ಅಧಿ—

ಸಿಂದಗಿ ಅ ೨ ಹ್ಯಂ ಸ್ಕೂಲ } ರಘುನಾಥ ಯಶವಂತ ದೇಶ
} ತ ಹೆ. ಮಾ. ಅಂ ಹ್ಯ.

ರಾ. ಸಾ. ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದ ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕದ ಎ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ.

ವವಿಧ ಕಿರೇಸೂರ ತಾಲೂಕ ಹುಬಳ್ಳಿ ಜಿಲ್ಲಾ. ಧಾರ ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಬಸಯ್ಯಾ ಶಿವಯ್ಯಾ ದಂಡ ಈತನ ವಿಜ್ಞಾಪನಾ ಏನಂದ್ರೆ—

ತಾ. ೩ ನೇ ಜನವರಿ ೧೮೮೩ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರಸಾ ರಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಅ. ಡಿ. ಎ. ಇ. ಜಿ. ಧಾರವಾಡ ಇವರ ಷ್ಟು ಸಾಲಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೆ ರು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ೩೮ ಹುಡುಗರು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಾ ಡುಗರು ಯಾವತ್ತೂ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದದ್ದು ನೋಡಿ ತ್ತು ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ೫೭ ಹುಡುಗರು ಕಲಿತದ್ದು ನ ಧೋರೆಗಳು ಬಹಳೇ ಆನಂದ ಭರಿತರಾದರು. ನಮ್ಮ ಯ ಮೆಂಬರರಂತೂ ಹೇಳಕೂಡದಷ್ಟು ಆನಂದಯುಕ್ತರಾ ರೀಕ್ಷೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ

ಹಳೆಯೂರದ ಶಾಲಾ ಧೊರೆಗಳ ಸಮಕ್ಷಮ ಹಣ ಕೊಟ್ಟವರ ಹೆಸರು ಕೆಳಗೆ ಬರದವೆ.

೧ ಲಿಂಗೋ ಹನುಮಂತ ಕ. ೧ ರು.
೨ ಲಿಂಗನ ಗವಡ ಪರಪ್ಪ, ಗ. ೧ ರು.
೩ ನಾಗಪ್ಪ, ರಾಮಪ್ಪ, ಗಾ. ೧ ರು.
೪ ಫಕೀರಗವಡ ಲಿಂಗಪ ಗ. ೧ ರು.
೫ ಮಲಿಗಪ್ಪ, ಫಕೀರಪ್ಪ ಕು. ೧ ರು.
೬ ಶಿಂಕ್ರಪ್ಪ ಲಿಂಗಪ್ಪ ತಿ. ೧ ರು.

೬ ರು.

ಇವರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾ. ಸಾ. ಬರು ಮುದ್ದು ಹಂಚು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಣ್ಣಾ ಕೊಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಕಮೀಟಿದಾರ ವರ್ಗಣಿ ಕೊಡುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಧೊರೆಗಳು ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಇವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ವ್ಹಿಜಿಟರ ಬುಕ್ಕಿನ ಒಳ್ಳೇ ಶರಾ ಬರದಿದ್ದಾರೆ. ಇನಾಮಿನ ಸಮಾರಂಭವು ಧೊರೆಗಳ ಹಸ್ತದಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಸಿದರು.

ಇದನ್ನರಿತು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಕೂಲ ಕಮೀಟಿದಾರರು ನಡೆಯುವಂ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ದೇವರು ನಿಮಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡುವನು.

ಯ್ಯಾ ಶಾಲಾಪತ್ರದ ಓದುಗರ ಪತ್ರ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಾ ಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ತಾ. ೧೫|೧|೧೮೮೬ ಇ.

ಬಸಂಯ್ಯಾ, ಸಿದ್ದಯ್ಯಾ ದಂಡು
ಪಹಿ ಸ್ಕೂ. ಮಾ. ಹಿರೆಸೂರ

ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣೆಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣಗಳು_

೧ ಶಾಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಬೇಸರಿಲ್ಲದ ಲಕ್ಷ್ಯವು. ೨ ಶಾಲಾ
ಗಳ ಸಮಾಸಂತೋಷಿತವಾದ ವೃತ್ತಿಯು ೩ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ತ್ಯಸೇವಾದ ಹಜರಿಯು ಈ ಮೂರು ಸಂಗತಿಗಳು ಅವ
ಗಿ ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವಸ್ಥಳದ ಶಾಲೆಯು,
ತಿ ಉತ್ತಮಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೨ನೇ ೩ನೆ
ಗತಿಗಳಿಗೆ ಕಾಲಾನುಸಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಯ ಉಂಟಾದರ
ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಿತಿಕೆಡುವದು ಅಸಂಭಾವ್ಯವಾದ ಮಾತಲ್ಲ. ಪ್ರ
ಷಕ್ಕೆ ೨ನೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವದು ಅವಶ್ಯ
ದರಿಂದ, ಸ್ವಲ್ಪವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಬ
ಜನರು ಎತ್ಕಿಂಚಿತಲಕ್ಷ್ಯವಿಡಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ, ವಿನಯ
ಪೂರ್ವಕಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ

ಶಾಲಾಗುರುಗಳು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತಿ
ತ್ರೋಷವೃತ್ತಿಯಿಂದ ವೇಳಾಪತ್ರಕಕ್ಕನುಸರಿಸಿಯೂ,
ಪದ್ಧತಿಗೆ ಹೊಂದಿದಂತೆಯೂ, ಕಲಿಸುತ್ತನಡೆದರೆ, ಪ
ಮುದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ಗುರುಗಳಿಗೂ, ಲಾಭವಾಗ
ಲ್ಲದೆ, ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾದರೂ ಭೂಷಣಕಾಸ್ಪದವೆ
ದು. ಗುರುವಿನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯು ಯಾವದೊಂದು ಕಾರಣ
ಅಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಭ್ಯಾಸದ ಕಡೆಗೆ ಶೇ
ವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ಮನೋವ್ಯಥೆಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು
ಕ್ಷಣವು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯದಲೇ ಮೇಲಿನ ಲಾಭಗಳಿಗೆ
ಮಾಡುವದು.

ಮನುಷ್ಯನು ಮಾರ್ಗವಿಡಿದು, ನಡೆಯುವಾಗ್ಗೆ ತನ್ನ
ಲ್ಲಿಯಿಂದ ತಾನೇ ಬಿದ್ದರೆ, ಯಾರಮೇಲೂ ತಪ್ಪುಹೊರಿಸಬೇ

ಕಾರದವರೂ ಸರಿಅಲ್ಲದ ನಷ್ಟದ ಧಕ್ಕೆಕೊಟ್ಟು
ಅವರಿಗೆ ದೋಷವಿಡುವದು, ನ್ಯಾಯವಾದ ಮಾತೇ

ಉದಾಹರಣವು.

೭೯ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೇ. "ಡಾಯರೆಕ್ಟರ" ಧೊ
ಮೆ. ಎ. ಇ. ರವರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಗಲೇ,
ಲೇ, ಎಷ್ಟೋಗುಂಗಳ ತಲಬುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ
ಇದರಿಂದ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನಲಾಭವಾಗಿರ
ಕ್ಯಾಗಂದರೆ –ಪೈರಿಗೆ ಅಗತಕ್ಕಷ್ಟು ವೃಷ್ಟಿಯುವು
ಯಾದರೆ, ಆ ಪೈರು ಆನಂದದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಜನರ
ಸಂ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಶ್ರಯವಾಗುವದು. ಆದರೆ ಕ
ಮುದ್ರದ ಕೃಪೆಯಮೂಲಕವಾಗಿ ಪೈರಿಗೆ ವೃಷ್ಟಿಯು
ಮೆಮಾಡಿ, ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದರೆ,
ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯು ಎಷ್ಟೋಹುಟ್ಟಿಗೆ ಅಗುವ
೨ಗೆಮಾತ್ರ ಲುಕಸಾನುಆಗಿ, ರೈತರಿಗೆ ತಾಪತ್ರದಸಂ
ಹೊಂದಬೇಕಾಗುವದು.
ರೈತರ ತಾಪತ್ರಯಕಷ್ಟಗಳೇ ಗುರುಗಳ ಕಲಿಸುವಕಷ್ಟ
ಬು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಲಿಸುವನೇಮಗಳೇನಾದ
ಮೆ ಮಾಡಿದರೇಕಾಗ್ಯಗೆ? ಇಲ್ಲ. ದಿನೇದಿನೇಹೆಚ್ಚು ನೇ
ತ್ತನಡದವೆ. ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲ
ಊ, ಇದ್ದಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೂ,
ಉವವರ ಮನಸ್ಸು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರ
೧೮೦೦ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಂದ ತಲಬು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರ
ಸಹಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಜಾಗ್ರತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬ

ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣೆಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣಗಳು—
೧ಶಾಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಬೇಸರಿಲ್ಲದ ಲಕ್ಷ್ಯವು. ೨ಶಾಲೆ
ಗಳ ಸಮಾಸಂತೋಷಿತವಾದ ವೃತ್ತಿಯು ೩ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ತ್ಯಸೇವಾದ ಹುಷಾರಿಯು ಈ ಮೂರು ಸಂಗತಿಗಳು ಅವ
ಗಿ ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವಸ್ಥಳದ ಶಾಲೆಯು,
ತಿ ಉತ್ತಮಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೨ನೇ ೩
ಗತಿಗಳಿಗೆ ಕಾಲಾನುಸಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಯು ಉಂಟಾದ
ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಿತಿಕೆಡುವದು ಅಸಂಭಾವ್ಯವಾದ ಮಾತಲ್ಲ.
ಕ್ಕೆ ೨ನೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವದು ಅವಶ್ಯ
ದರಿಂದ, ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ
ಜನರು ಇತ್ಯಂಚಿತ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಡಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ, ವಿನ
ರ್ವಕ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ

ಶಾಲಾಗುರುಗಳು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅ
ತ್ರೋಷವೃತ್ತಿಯಿಂದ ವೇಳಾಪತ್ರಕವನ್ನನುಸರಿಸಿಯೂ,
ಪದ್ಧತಿಶಿ ಹೊಂದಿದಂತೆಯೂ, ಕಲಿಸುತ್ತ ನಡೆದರೆ, ಪ
ಮುದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ಗುರುಗಳಿಗೂ, ಲಾಭವಾ
ಲ್ಲದೆ, ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾದರೂ ಭೂಷಣಕಾಸ್ಪದವೆ
ದು. ಗುರುವಿನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯು ಯಾವದೊಂದು ಕಾರಣ
ಅಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಭ್ಯಾಸದ ಕಡೆಗೆ ತ
ವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ ತನ್ನ ಮನೋವ್ಯಥೆಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಮೆಗೊಂಡ
ಕ್ಷಣವು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯದಲೇ ಮೇಲಿನ ಲಾಭಗಳಿರೆ
ಮಾಡುವದು.

ಮನುಷ್ಯನು ಮಾರ್ಗವಿಡಿದು, ನಡೆಯುವಾಗ್ಗೆ ತನ್ನ
ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತಾನೇ ಬಿದ್ದರೆ, ಯಾರಮೇಲೂ ಶಬ್ದವಿಡಬೇ

ಯಾರಾದರೂ ಸರಿಯಲ್ಲದ ನಿಯಮದಿಂದ ಧಕ್ಕೆಕೊಟ್ಟು
ಅವರಿಗೆ ದೋಷವಿಧಿಸುವದು, ನ್ಯಾಯವಾದ ಮಾತೇ

ಉದಾಹರಣವು·

೧೭೯ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೇ. ‘‘ಡಾಯರೆಕ್ಟರ’’ ಥೊ
ಮೆ. ಎ. ಇ. ರವರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಗಲೇ,
ಗಲೇ, ಎಷ್ಟೋಗುಂಟಗಳ ತಲಬುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ
ಆದರಿಂದ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನಲಾಭವಾಗಿರ
ಹ್ಯಾಗಂದರೆ –ಪೈರಿಗೆ ಆಗತಕ್ಕಷ್ಟು ವೃಷ್ಟಿಯುವು
ದಾದರೆ, ಆ ಪೈರು ಆನಂದದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಜನರ
ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಶ್ರಯವಾಗುವದು· ಆದರೆ ಈ
ಮುದ್ರದ ಕೃಪೆಯಮೂಲಕವಾಗಿ ಪೈರಿಗೆ ವೃಷ್ಟಿಯು
ವೇಮಾಡಿ, ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದರೆ,
ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗುವ
ದೆಮಾತ್ರ ಲುಕಸಾನಆಗಿ, ರೈತರಿಗೆ ತರತರದಸಂ
ಹೊಂದಬೇಕಾಗುವದು.
ರೈತರ ತರತರದಕಷ್ಟಗಳೇ ಗುಂಟಗಳ ಕಲಸುವಕಷ್ಟ
ಬು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಲಸುವನೇಮಗಳೇನಾದ
ಮೆ ಮಾಡಿದರೇಹ್ಯಾಗೆ? ಇಲ್ಲ· ದಿನೇದಿನೇಹೆಚ್ಚು ನೇ
ತ್ತಾನಿದವೆ· ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ
ಇ, ಇದ್ದಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೂ,
ಡುವವರ ಮನಸ್ಸು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರ
೧೦೦೦ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಂದ ತಲಬು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರ
ಸಹಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಜಾಗ್ರತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬ

ಕುಪದಂತೂ ಪರಮ ದುರ್ಲಭವು, ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಪೋಷಕನಾಗಿದ್ದ ಯೇ ಸರಿ.

[ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು]

“ಅಸಂತೋಷಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಗಳವಳಗೊಳ್ಳುವನೊಬ್ಬ”

“ಮಾಸ್ತರ”

—o—

ಅಗತ್ಯ! ಅಗತ್ಯ!! ಅಗತ್ಯ!! ಓದಿರಿ!!!

ಮೂ. ರಾ. ರಾ. ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಕರ್ತರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಿ. ಬಿ. ಕೆಳಗೆಬರೆದ ಮಂದಮತಿಯುಳ್ಳ ಯನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಗ್ಗಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸುಂದರವಾದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ದಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಬಂದು ನಿಂದಿಸಬಾರದೆಂದು ವಂದಿಸುತ್ತೇ ಪೂರ್ವದಂತೆ ದೂರಮಾಡದೆ ಸಾರವಾದ ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋಷದಿಂದ ಸಾರುವಿರೆಂದು ಕೋರಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇ

ಅಯ್ಯಾ ಈಗಿರುವ ಮಾಸ್ತರಜನರು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾ ಸಮಾಡಿ ಕೆಲವು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟದರಿಂದಲೂ ಮೇಲಿ ದಿ. ಧೋರಣೆಗಳವರು ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸರ ಲದಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದರಿಂದಲೂ ಕಲಿಸುವಿಕೆ ಕೆಲಸವು ಶ ಕೃತ್ಯವೆಂದು ತಾವಿದ್ದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲಾ ಜನರ ಮ ಗಳಿಗೆಹೋಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಂತೆ ವಿದ್ಯಾಲಾಭದ ಉಪದೇಶ ವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಅದು ನಾಶವಾಗುವದನ್ನು ನೋಡಿ ನಗೆ ಕ್ಲೇಶವಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ವೆರ್ಥ ಚ ಗೊಡದೆ ರಜೆಯಿದ್ದ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಸು ವಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾಮಾಸ್ತರರು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಭೂಷಣವೆಂದು ಆಕ್ಕರೆಯೂದೇನು.

ಇಂಥಾ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ತೊಡರುಗಳನ್ನು ದೂರಮಾ
ವದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ದಯಾನಿಧಿಗಳಾದ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠ ಸರಕಾ
ರವರು ಸ್ಥಳೀಕ ವಿಚಾರಿಯವರನ್ನು ನೇಮಿಸೋಣವಾಯಿತು
ತಾಂಬ್ರಕೊಟ್ಟಂಥಾ ಬಹು ಗೌರವಪದವಿಯನ್ನು ವಹಿ
ಸಿಕೊಂಡು ಬಡಪಾಸ್ತರರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಗೌರವತ್ವವ ಬಿಸಿ
ಧೀನದವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಾಲಿಗೆ ಕರಸಿದರೆ ಈಗ ಆಗಸಂಜೆಗೆ
ಥವಾ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಬರಲಿ ಬರುವೆವೆಂದು ಹೇಳುವರೇ ಹೊರತು
ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುವಾಳ್ಯ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿ ಸಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಲೆ
ಯಿಂಬಸಭೆಯು ಮಹಾರಾಯರಂತೆ ಹೋಗಿ ಕಾರ್ಯಕ ಸಾಧ
ತೀಸದವ ಪಾಂಡವರಂತೆ ಸ್ಥಳವಿಡಿದು ಕೂತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗ
ಪಾಲಕನ ಹಗ್ಗರ ನೋಡಿ ಹೊಸ ಸಾಮಾನ ತಿಳಿಯದೆ ಗಾಳಿಯಿಂ
ದ ಅಲ್ಲಾಡುವ ಅಡಕಿಯಮರದಂತೆ ಅಗಳಾಡುವ ಈ ನಮ್ಮ
ಪ್ರಿಯ ಮಂಚರ ತಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ನಗೆಬರುತ್ತದೆ ಇಂಥ
ದನ್ನು ಊರಿಜನರು ಸಹ ನೋಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ವೆಂದು ನಂಬು
ತ್ತೇನೆ.

ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರ ಸಂಖ್ಯಾ ಕಡಿಮೆಯಾದಕಾರಣ ಹುಡ್ಗ
ದುಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಮಿ
ಟಿಯು ಮಹಾರಾಯರಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಾರೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು
ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ (ಮೂರ್ಖರಿಗೆ ನೂರುಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದರೆ ಘೋ
ರ್ಗಲವೇ ಲಿಪ ಳಿಗಂತೆ) ಮೇರ್ಗಾವ್ ಅವರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಿದರೆ ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟತೆ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ತಮ್ಮ ಅ
ಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಲಾರೆವೆಂಬುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿ
ಗೇಕು (ನರಳುತ್ತ) ಇಂಥವರಿಂದಾಗುವ ಲಾಭವೇನು.

ದಯಾಳು ಧೊರೆಗಳು [೧೦೦ಕ್ಕೆ] (೫ರಂತೆ) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಳು ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕೆಂಬು ಹುಕುಂ ಕೊಡುವದು ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಗೆ
ರಣವಾದ ಆನಂದಗೋಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಸ್ತರರು ಊರೊ
ಹೋಗಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಸಾಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸರಿ ಎಂಬದಕ್ಕೆ ಅ
ರನ್ನು ಜರಿಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಭಯವಾದವಚನ
ಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿರೆಂದರೆ ಸಾಕಾಗದವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಲ
ಕ್ಷಮಾಡಿದರು ಚಿಂತಿಇಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಲಿ
ಗೆ ಹಾಕಿ ಕಷ್ಟಪಡಿಸಲಾರೆವು ದೈವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದಾಗುತ್ತದೆಂದು
ಹೇಳುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಾನು ಎಷ್ಟಂತ ವರ್ಣಿಸಲಿ ಸಾಕು ಈ
ಮಾಸ್ತರರ ಕೆಲಸವು ಸಾಕು ಸಾಕು ಸಾಕು.

ದ. ಭಾಂ. ಶಾಳಾಪರಿಪತ್ಯಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಧೋರೆಗಳೇ ಈ
ವರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾದ
ರೆ ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕಾಯಿದೆಯುಂಟಾದರೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗು
ತ್ತದೆಂದು ಆರಿಸುತ್ತೇನೆ— (೧) ಯಾವಜನರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ
ನ್ನು ಸಾಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಿರುತ್ತಾರೆ ಅಂಥವರು
ಕಳುಹಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕೆಂದೂ (೨) ಯಾ
ವ ಹುಡುಗರು ಸಾಲಿಗೆ ಬಾರುತ್ತವೆ ಆ ಹುಡುಗರು ದಿನವಹಾಜ
ರ ಇರಬೇಕೆಂದು ಸಾಧಾರಣವಾದ ಒಂದು ನೇಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಂ
ಟಾದರೆ ತಾವು ನಡಿಸಿದ ಅಮೌಲ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ
ಬಡಮಾಸ್ತರರ ಕಷ್ಟವು ಕ್ಷೀಣವಾಗುವದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಅಯ್ಯೋ!—ಮಾಸ್ತರರೇ ಬಡತಿಗೆಯೋಗ್ಯರಾಗಬೇಕೆಂದು ನೀವು
ಮಾಡಿದ ಶ್ರಮವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿ ದುಃಖದಲ್ಲಿರುವ ನಿಮ್ಮ ದೈವವ
ನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಲವರು ನಗುತ್ತಾರೆ! ಕೆಲವರು ರೋದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಿ. ಪಿ.

ಪ. .ಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು

ಶಾಲಾಪತ್ರಕವು.

—— ○ ✻ ○ ——

ಪುಸ್ತಕ ೧೭] [ಸಂಚಿಕೆ ೩

ಫೆಬ್ರುವಾರಿ. ೧೮೮೩

Education and Improvement,

ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣಾಸಂಬಂಧವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು.

ರೀರಿಕ ಡ್ರೊಂಪು ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ೧೮೦ ವರ್ಷದ ಮು
ಬ್ಬನುಂಟು. ಸನ್ನ ೧೭೭೩ನೇ ವರ್ಷದೊಂದು ಕಾ
ಮೇಲೆ ಅವನ ಸಹಿಯುಂಟು. ಈ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ನಿ
ನಲ್ಲಿ ತೋಟದೊಳಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೇಳೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿಬಂ
ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಭೋಜನಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ನೀರು
ಡಿಯುತ್ತಾನೆ, ಬಿಸಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ,
ಗೆ ಎರಡು ದಿವಸ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

—○—

ಸ್ಕಿಕೋದೇಶದ ಹೆಂಗಸರು ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹೊ
ಳುಗಳನ್ನು ತಲೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳಿ
ದ ರಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಾರಂತೆ.

—○—

ಂಬಯಿಯ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಕಲಿಸುವಪ್ರೋ
ಕಿಲಹಾರ್ನ ಎಂಬ ಧೊರೆಗಳಿದ್ದರು. ಅವರು ನೌ
ಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾ. ರಾ. ರಾಮ

ದಯಾಳು ದೊರೆಗಳು [೧೦೦ಕ್ಕೆ] (೫೦ರಂತೆ) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕೆಂಬ ಹುಕುಂಕೊಡುವದು ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಆನಂದಗೋಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಸ್ತರರು ಊರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಸಾಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರಿ ಎಂಬದಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಜರಿಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಭಯವಾದವಚನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿರೆಂದರೆ ಸರಕಾರದವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿದರು ಚಿಂತಿ ಇಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕಷ್ಟಪಡಿಸಲಾರೆವು ದೈವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವ ಅಧಮರನ್ನು ನಾನು ಎಷ್ಟಂತ ವರ್ಣಿಸಲಿ ಸಾಕು ಈ ಮಾಸ್ತರರ ಕೆಲಸವು ಸಾಕು ಸಾಕು ಸಾಕು.

ದ. ಭಾ. ಶಾಳಾಪರೀಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ದೊರೆಗಳೇ ಈ ಜನರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕಾಯಿದೆಯುಂಟಾದರೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ— (೧) ಯಾವಜನರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಿರುತ್ತಾರೆ ಅಂಥವರು ಕಳುಹಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕೆಂದೂ (೨) ಯಾವಹುಡುಗರು ಸಾಲಿಗೆಬರುತ್ತವೆ ಆ ಹುಡುಗರು ದಿನವೂ ಹಾಜರಿರಬೇಕೆಂದು ಸಾಧಾರಣವಾದ ಬಂದೋಬಸ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದುಂಟಾದರೆ ತಾವು ನಡಿಸಿದ ಅಪೇಕ್ಷ್ಯವಾದಕೆಲಸವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಬಡಮಾಸ್ತರರಕಷ್ಟವು ಕ್ಷೀಣವಾಗುವದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಅಯ್ಯೋ—ಮಾಸ್ತರರೇ ಬಡತಿಗೆಯೋಗ್ಯರಾಗಬೇಕೆಂದು ನೀವು ಮಾಡಿದಂಥ ಶ್ರಮವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿ ದುಃಖದಲ್ಲಿರುವ ನಿಮ್ಮ ದೈವವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಲವರು ನಗುತ್ತಾರೆ! ಕೆಲವರು ರೋದಿಸುತ್ತಾರೆ ಬಿ. ಬಿ. ಮಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು.

ಶಾಲಾಪತ್ರಕವು.

ಪುಸ್ತಕ ೧೭] [ಸಂಚಿಕೆ ೨

ಫೆಬ್ರುವಾರಿ. ೧೮೮೨

Education and Improvement,
ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣಾಸಂಬಂಧವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು.

ಅಮೇರಿಕ ದೊಡ್ಡಂದು ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ೧೮೦ ವರ್ಷದ ಮುದುಕನೊಬ್ಬನುಂಟು. ಸನ್ ೧೭೭೨ನೇ ವರ್ಷದೊಂದು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಸಹಿಯುಂಟು. ಈ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ತೋಟದೊಳಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೇಳೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿಬಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಭೋಜನಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ನೀರು ಬಹಳ ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ, ಬಿಸಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲ, ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎರಡು ದಿವಸ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

—o—

ಮೆಕ್ಸಿಕೋದೇಶದ ಹೆಂಗಸರು ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹೊಳೇಹುಳಗಳನ್ನು ತಲೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ರಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಾರಂತೆ.

—o—

ಮುಂಬಯಿಯ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಕಲಿಸುವಪ್ರೋಫೆಸರರು ಕಿಲಹಾರ್ನ ಎಂಬ ಘೋರೆಗಳಿದ್ದರು. ಅವರು ನೌಕರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾ. ರಾ. ರಾಮ

ಕೃಷ್ಣ ಗೋಪಾಳ ಭಂಡಾರಕರ ಇವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು.

—o—

ಪುಣತಿಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆಯ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವು ನಡದದೆ.

—o—

ಒಬ್ಬ ಕೊಂಕಣಸ್ಥನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ದೇಶಸ್ಥನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

—o—

ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಹಾಯಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಹೊಲೆಯರ ಹುಡುಗರು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲೆಯನ್ನುಬಿಟ್ಟು ನಾಲ್ಕಾರು ದಿವಸ ಊರೊಳಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಡ್ಡಾಡಿದರು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಹತ್ತಿದರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಖಾಸಗೀ ಇಂಗ್ರಜೀ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಜನರು ಇದ್ದಾರೆಂದು ಸಹ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

—o—

ಮಿ. ರಸಲ್ ಧೊರೆಗಳು ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾರಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೋದರು.

—o—

ಮಿ. ಡಾಯರೆಕ್ಟರ ಧೊರೆಗಳವರು ರಾಣೀಬೆನ್ನೂರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಧೊರೆಗಳು ಬಹಳ ಮನಸುಗೊಟ್ಟು ದೇಶಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತಪಾಸಿಸುತ್ತಾರಂತೆ.

—o—

Civilization.

ಶಿಷ್ಟವಿಕೆಯು.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಪಶುವಿಗೂ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟು. ಮನುಷ್ಯನ ದ್ಧಿಗೆ ವಿಚಾರವೆಂತಲೂ, ಪಶುವಿನಬುದ್ಧಿಗೆ ಪಶುಬುದ್ಧಿ ತಲೂ ಯೆನಬೇಕು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಯೇನಂ —ಮನುಷ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಶಿಷ್ಟವಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರ ವಾಗಿದೆ. ಪಶುಬುದ್ಧಿಯು ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನದಿಂದ ಮ ಷ್ಯನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟವಿಕೆಯು ಆಗುತ್ತಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆವ ಅಡನಾಡಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೆ ಸಣ್ಣಗುಡಸಲವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಡುಬಿಲ್ಲಿನಿಂದಲೂ, ಚೂಪಾದಬೆಣಚಿಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಯುಕ್ತಿವಾದ ಯುಧ್ಯಾದಿ ತನ್ನ ಉದರಪೋಷಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ರದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಸುಧಾರಸಿದನಂತರ ಅವನಕೆಲಸಗ ಶಿಷ್ಟವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತ ಅವನುನಾಗರೀಕನಾಗು ನೆ. ಪಶುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲ ಪಶುಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ತಮ್ಮ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತಿದ್ದ ಅದೇಪ್ರಕಾರ ಈಗಲೂ ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಕಾರಣ ಪಶುಗಳ ಲಸದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟಪಾಟವೆಂಬುವದು ತಿಳಮಾತ್ರವಾದರೂಇಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ವಿಚಾರೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತಿನಿ ರಿಂದ ಅವನೂ ಅವನಕೆಲಸಗಳೂ ಶಿಷ್ಟವಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾ ಗಿರುವ. ಸಾಂಪ್ರತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಜನರು ಂದುವೇಳೆ ಅತಿ ಅಡನಾಡಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು ಆವಾಗಿನ ವಸ್ಥೆಗೆ ಈಗಿನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿನೋಡಿದರೆ ಕಾಣುಬ ವ ಅಭ್ಯಂತರ ಇಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಕೂಡದು, ಮತ್ತು ಇನ್ನ ಷ ಉತ್ತಮಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೋಗುವರೆಂಬುದನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ

ತರುವದು ಅಸಂಭವವಾದ ಸಂಗತಿಯು. ಯಾಕೆಂದರೆ—ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವಿಚಾರಗಳು ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವುಗಳು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಅವರು ಜಾಣತನವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ಹೋಗಹತ್ತಿತೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತೆಂಬುವದು ಯಾರಿಂದ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗಬಹುದು?

ಯುರೋಪದ ಜನಾಂಗಗಳೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಜನಾಂಗಗಳು ಬಹು ತಿದ್ದುಪಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು. ಅವರೊಳಗೂ ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ದೇಶದ ಜನಾಂಗದೊಳಗೂ ಇದ್ದ ಅಂತರವು ಬಹು ದೊಡ್ಡದು. ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಾದರೂ ಅವರು ನಮಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಣರೆಂಬುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಂಡ ಬಂದ ಸಂಗತಿಯು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಯುರೋಪದ ಜನಾಂಗಗಳು ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರ್ಬರರಾಗಿದ್ದರೂ ಮೃಗ ಚರ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತ ಬೇಟೆಯನಾಡುತ್ತ ಗುಡಿಸಲದಲ್ಲಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇದ್ದರು. ಆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಬಹು ತಿದ್ದುಪಡಿಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ವಸ್ತ್ರಗಳೂ ಆಭರಣಗಳೂ ಈ ದೇಶದಿಂದ ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು ಆದರೆ ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಅಲ್ಲೀ ಜನರು ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೊಳೆ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಂಡದಲ್ಲಿ ಉಗಿಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರಮಿಂಗ ಹಮ್ ಪಟ್ಟಣದ ವಾಟ್ ಸಾಹೇಬನು ಸುಧಾರಿಸಿದನು. ಆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಸಾವಿರಾರು

ತ್ರದಿಂದ ಅವರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಉ
ಹಡಗವೂ, ಹೊಗೆಗಾಡಿಗಳೂ, ಮಗ್ಗಗಳೂ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾರಖಾ
ನೆಗಳೂ, ಮುದ್ರಣಯಂತ್ರಗಳೂ ಅದರಿಂದಲೇ ನಡಿಯುತ್ತ ಕಾ
ರ್ಯಗಳು ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಡಿಯುತ್ತವೆ. ಕೈಯಿಂದ ಆಗು
ವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಯಂತ್ರದಿಂದಾಗುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ
ಬಹಳ. ಯಂತ್ರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ರಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ
ವು ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಬಿದ್ದರೆ;— ಈ ದೇಶದಿಂದ ಅರಳಿ
ಯನ್ನು ವೈದು ಅದರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಈ ದೇಶದ
ಲ್ಲಾಗುವ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಜನರು ಇಲ್ಲಿ
ಬದು ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ವಸ್ತ್ರಗಳು ನಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರಗ
ಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಯವುಳ್ಳವಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಗು
ತ್ತವೆ. ಹೀಗಾದಮೇಲೆ ಯಂತ್ರದ ಕರಾಮತಿಯು ಎಂ
ಥಾದ್ದೆಂಬುವದು ನಿಮ್ಮ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬ
ರುವದು.

ಹಡಗಗಳು ಮೊದಲು ಗಾಳಿಯಿಂದ ನಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆ
ಲವು ಈಗಾದರೂ ಅದರಿಂದಲೇ ನಡಿಯುತ್ತವೆ. ಗಾಳಿಯು
ನಿಂತರೆ ಅವು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ನಿಂದ್ರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಉಗೆ
ಯಂತ್ರವನ್ನು ಹಡಗದಲ್ಲಿ ಯೋಜನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಗಾ
ಳಿನಿಂತರೂ ನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವು ಏಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೂ ಬ
ಹು ಶೀಘ್ರವಾಗಿಯೂ ನಡಿಯುತ್ತವೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ
ಇಂಗ್ಲಂಡವು ಸುಮಾರು ಪೃಥ್ವಿಯ ಅರ್ಧ ಪರಿಘದಷ್ಟು
ದೂರವಾಧಂ-ಇದ್ದು, ಇಂಥ ಮಾರ್ಗ ಕ್ರಮಣವು ಉಗೆ
ಹಡಗದಿಂದ ಸುಮಾರು ೨೪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲ
ವು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಇಷ್ಟೇ ಜಲಪರ್ಯಾಟಣಕ್ಕೆ ಬಹು

ಕಾಲ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಚಕ್ಕಡಿ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪ್ರವಾಸಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಉಗಿ ಬಂಡಿಯೊಳಗಿಂದ ಪ್ರವಾಸಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯುಂಟು? ಉಗಿಬಂಡಿಯು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ೪೦ ಮೈಲಿನಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಚಕ್ಕಡಿಬಂಡಿಯು ಒಂದು ತಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂರ ಮೈಲಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.

ತಂತಿಯು ಟಪಾಲವಾದರೂ ಒಂದು ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಯಂತ್ರವು. ಅದರಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲಿನಮೇಲೆ ವರ್ತಮಾನವು ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ತಿದ್ದುವಿಕೆಯಿಂದಾದ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯವು.

ತಿದ್ದುವಿಕೆಯು ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆಂತಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುವಿಕೆಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ಇಂಗ್ಲೀಷ ಜನರು ಈ ದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರ ಅಜ್ಞಾನ ಮಿಕ್ಕಿತ್ತು, ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂಥಾದ್ದಾಗಿತ್ತು, ಸಾಂಪ್ರತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೋಡಿರಿ, ಈಗ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ದಾರಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಹು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಜನರಿಗೆ ಇಳಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಧರ್ಮಶಾಲೆಗಳೂ, ಜನರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳೂ, ಕೃಷಿ ಕರ್ಮಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಜನರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಕೆರೆ ಕುಂಟಿ ಕಾಲುವೆಗಳೂ, ಜನರು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾಗಬೇಕೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಂತ್ರಶಾಲೆಗಳೂ, ಹೊಗ್ಗದ ಕಾರಖಾನೆಗಳೂ, ಲೋಹಮಾರ್ಗಗಳೂ,

ತಂತಿ ಟಪಾಲು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಸಾಧನಗಳ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಈ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ತಿದ್ದುವಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತ ನಡದದೆ. ಜನರು ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ತಿದ್ದುವಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ನಡದಂತೆ ದೇಶ ದೇಶದ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

Notice.
ನೋಟೀಸು.

ಸರಕ್ಯುಲರನಂಬರು ೨೭೯೪

ಅಜಂ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತೂ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ —

ಧಾರವಾಡಜಿಲ್ಲೆಯ ಡಿ. ಏ. ಇನಸ್ಪೇಕ್ಟರರವರ ಕಡೆಯಿಂದಾ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದೇನಂದ್ರೆ—

೧ ಧಾರವಾಡ ಕನ್ನಡ ೩ನೇ ನಂಬರ ಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತರರಾದ ಗುರುನಾಥ ನರಹರ ಬೆಟಗೇರಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ಸಾಲೆಯ ರಿಪೋರಿಮಾಡಿಸಿದ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ವಖ್ತಶೀರ ನಮ್ಮಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸದ ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಎಂಟು ಆಣೆ ದಂಡಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

೨ ಹಾನಗಲ್ಲ ಬ್ರಾಂಚಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತರರಾದ ಶಿದಂಬರ ಲಿಂಗೋ ಇವರು ತಮ್ಮ ಸಾಲಿಯ ಮಾಹೆ ಡಿಶಂಬರ ೧೮೮೧ ತಿಂಗಳ ದರಮಾಹಿಪತ್ರಿಕೆ ವಖ್ತಶೀರ ಕಳುಹಿಸದೇ ಸುಸ್ತಿಯಿಂದಾ ಕಳುಹಿಸಿದಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಆಣೆ ದಂಡಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸರಕಾರೀ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನು ವಖ್ತಶೀರ ನಮ್ಮಕಡೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ತಾ

ತಾರೀಖು ತಾ. ೭ ನೇ ಮಾಹೆ ಫೆಬ್ರವಾರಿ ಸನ್ ೧೮೮೩ ಇಸ್ವಿ.

S. K. Rodda.

ಡಿ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ.

—o—

Correspondence.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು.

ವಿದ್ಯಾ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನವೇ ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠವು.

ರಾ. ಸಾ. ಶಾಲಾಪತ್ರಕದ ಕರ್ತರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ.

ಪಿ. ಪಿ. ಕುಶ್ಚಿತನ ಹುಚ್ಚುತರದ ಕೊಚ್ಚುಮಾತಿಗೆ ಅಚ್ಚರವಾಗದೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಅಚ್ಚುಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಿಚ್ಚಳಾಗಿ ಅಚ್ಚಿನಿಂದ ಚುಚ್ಚಿತಿ ಉಚ್ಚರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿತಿ ಇಚ್ಛಾಳಿಗಳ ದುಶ್ಚಿನ್ಹವು ತುಚ್ಛವಾಗದೆ ಒಚ್ಚದಿಂದ ನಿಚ್ಚಳಾದೀತೆಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟು ಮುಚ್ಚಂದೆಯಲ್ಲಿ ನಚ್ಚಿದ್ದೇನೆ ಅಚ್ಚುತನ ಕೃಪೆಯಂತೆ ಉಚ್ಚವಾಗಬೇಕು ಎಲ್ಲಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರೀ ನೌಕರಜನರಿಗೆ ಅವರವರ ಹುಷಾರಿಮೇಲಿಂದಾ ಅಥವಾ ನಿರ್ಬಾಧ ಕೆಲಸವಾದಿದ್ದರ ಮೇಲಿಂದಾ ಬಡತೀ ಮಾಡುವ ನೇಮು ಒಂದೇ ಸವನಿದ್ದು ಈ ನಮ್ಮ ಶಾಲಾಖಾತೇಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೂ ನೇಮುಇಲ್ಲದ್ದು ಬಹುಜನ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ದುಃಖಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಬಹು ಖಿನ್ನತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬಾಧೆ ಬಾರದಷ್ಟು ವಕ್ರಕಾಯಿದುಕೊಂಡು ನಿರ್ವಾಹಾ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತೇಜನವಿದ್ದರೆ ನೆಟ್ಟಗಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಲಾಖಾತೇಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೇಮುಇಲ್ಲದರಿಂದ ಅವರವರ ಪರ್ಚಸ್ಸ ಚನ್ನಾಗಿ ತೋರದೇ ಹೋದು. ಪಗಾರದ ಸರಟೀಫಿಕೇಟು ಹುಟ್ಟಿದನಂತರಾ ಟ್ರೇಂಡ

ಕು ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಲಾಯಖ ತೋರಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅದರಂತೆ ಅಲಾವನ್ಸ ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಠರಾವು ಆಯಿತು. ಇದಂತು ಬಹು ಸೋಜಿಗವು. ಯಾಕಂದರೆ ಟ್ರೇಂಡರು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ಈರ್ಷೆಗೊಂಡು ಶಾಲೆ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕು. ಅಂಟ್ರೇಂಡರು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತೇಜನದ ಈರ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಿರಾಶಿಗರಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲೇ ಆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಆದ್ದರಿಂದ ದೇಶದ ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಗೂ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೂ ಕೊರ್ತೆ ಬರುತ್ತಾ ನಡೆಯುವದು. ನೋಡಿರಿ ಕೆಲಬಾಂಧವರು ೧೫|೧೬ ವರ್ಷ ಬಾಧೆಇಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೂ ಅವರಿಗೆ ೧೦|೧೨ರು. ಪಗಾರವೇ ಹೊರ್ತು ಬಡತೀಯು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡಿರಬೇಕು. ಇಂಥವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ? ಬಹುದಿವಸ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ಬಡತೀ ಆದೆ ಅನ್ನಬೇಕಂದರೆ, ಬಹುದಿವಸದವರ ಸಾಕ್ಷಿ ಅನಿವಾರ ಅದೆ. ಹುಡುಗರನ್ನು ಬಹಳ ಕೂಡಿಶಿದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬಡತಿ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಅನ್ನಬೇಕಂದರೆ, ೨೫|೩೦ ಹುಡುಗರಿದ್ದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಕರು ಪ್ರಮೋಟು ೫೦|೬೦ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವರ ವೇತನೀ ಪಗಾರ ೮|೧೦|೧೨ರು. ಕಿನ್ನಲ್ಲದು. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪಾಸಾದರೂ ಬಡತೀ ಉಂಟಾದರೆ, ಎಷ್ಟೋ ದಪಾರ ಜನರು ಕುಂದಿಲ್ಲದ ಠರಾವದೇದರೂ ಅವರಿಗೆ ಬಡತೀ ಲೇಶಗೋಚರವಲ್ಲದು. ಟ್ರೇಂಡರು ಅಲಾವನ್ಸ ಪಡೆದರೂ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಅಂಶಮಾತ್ರ ಅಲಾವನ್ಸ ಒಂದು ವರ್ಷ ದೊರೆಯುವದಲ್ಲದೆ ನಶೀಬ ಸಾಗಿ ಅವರ ಕಾಯಂ ಪಗಾರ ೧೨|೧೫ರ ಮೇಲೆ ಆಗುವದು ಯಾವ ಕಾಲ್ಕೋ ತಿಳಿಯದು. ಮುಲಕೀ ಮುಂತಾದ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮುಳ್ಳ ಪಲಬಿನ ಸ್ಕೇಲ್

ಟ್ಟು ಠರಾವಾದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ವರಿಗೆ ಬಡತೀಸ್ಥಳ ದೊರೆಯು
ತ್ತದೆ. ಪರಂತು ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ತಲಬುಳ್ಳವನು ಹಿಂ
ದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಚಲಿಸಿದರೆ, ಆ ಸ್ಥಳ ಕಡಿಮೆ ತಲಬುಳ್ಳದ್ದಾಗುವ
ದೇ ನಿಯಮ. ಮಾತ್ರ ಈಗ ಸುರಳಿತನಡದೆ ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿದು
೨೫ವರಿಗೆ ತಲಬಿನ ಸ್ಥಳವಂದು ಅಂಕಿ ಬಿಡದೆ ಇವೆ. ಪೋಲೀ
ಸ್, ಇಂಜನೀಯರ, ಪೋಸ್ಟ, ಮಿಲಿಟರಿ, ಮುಂತಾದ ಖಾ
ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಐದುವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಮೂರುವರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಅಂ
ತಾ ಬಡತಿಯು ನೇಮು ಇರುತ್ತವೆ. ಉಳಿದ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾ
ಧಾರಣ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಹಾಜರಿಸಾ
ಕಾಗುತ್ತದೆ ಪರಂತು ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲ. ಉತ್ತೇ
ಜನ ಆದಂತೆ ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿದ್ದು ಎಷ್ಟೋ
ಹುಷಾರ ಮಾಸ್ತರರು ಉತ್ತೇಜನ ಇಲ್ಲದಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ
ಒಳಗಾಗದೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉ. ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕಗೆ ದಿನಾ ಬ
ರಿಯೋಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಆಣೆ ಪಗಾರಮಾಡಿ ನೇಮಿಸಿದರೆ ಅ
ವನು ಕೂಡದೆ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಪಗಾರ ತಕೊಳ್ಳುವನು.
ಅದೇ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಐದುಪಾನು ಬರೆದರೆ ನಾಲ್ಕು ಆಣೆ ದೊರೆಯು
ವದೆಂದು ಕಟ್ಟಳೆಇದ್ದರೆ ಅವನೇ ಹಗಲೂರಾತ್ರಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಈ ವರ್ಗ
ಯಿಂದಾ ದಿನಾ ಹೆಚ್ಚು ದೊರಕಿಸದೇ ಎಂದೂ ನಿಲ್ಲನು. ನಾಲ್ಕು ಆ
ಣೆ ದಿನಾ ಇದ್ದಾಗ ಅವನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಷ್ಟ ಯಾಕೆಪಡಬಾರದು?
ಅಂದರೆ ಆದರಂತೆ ಅವನು ಶ್ರಮಪಟ್ಟರೂ ನಾಲ್ಕೇ ಆಣೆ ದಿನದನೇ
ಮುದಂತೆ ಮೆಹನತ್ತು ಮಾಡಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಪಗಾರವೆಂದು ಖಿನ್ನನಾಗಿ
ಆದುಮಾಡುವುದ್ದರೆ ಇದ್ದ ತಲಬು ಮುಣಗುವದೆಂದು ಕಟ್ಟಳೇ ಪ್ರ
ಕಾರಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವನು. ಹೀಗಾದಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯ ಉಳ್ಳವರೂ
ಚಪಲರೂ ಮುಂದೇ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಗ್ಗಿಸಲ್ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ನೌ
ಕರಿ ಗೋಡಿ ಕಟ್ಟುವವೇಗೂ ಹೋಲಮನೀ ಕೆಲಸದವರಿಗೂ

ದಿನಗೂಲಿ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಹಾಗೂ ಗುತ್ತಿಗೆಕೊಟ್ಟರೆ ಕೆಲಸವು ಪ್ಪ್ರ ವೇಗಸಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ತಾತ್ಕಾಳವೇ ಸಾಕ್ಷಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮನಸಿಗೆ ಉದ್ಗರ ಬಾ ಅಂದರೆ ಬಂದೂಬರುವದಿಲ್ಲ ಮನಸಿನ ಉತ್ಸರಕ್ಕೆ ಅಲ್ಹಾದಆದರೆ ತಾನೇ ಪ್ರಕಟ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಶಾಲಾಖಾತೇದಷ್ಟು ಕಮ್ಮ ಪಗಾರ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಪಗಾರ ಏಕಃತ್ರಿತ ಶಿಪಾಯಿಗೆ ಸಹ ಇಲ್ಲವು. ಅಂಥಾದು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಲೇಖಿಣಿ ವ್ಯಯುಸಂಪಾದಿತಿ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಪಡುವ ತಲಬುಳ್ಳ ಜೇಷ್ಠ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಟಾಕ್ಷವಾ ಐಶ್ವರ್ಯ ಏನು ಹೇಳಲಿ! ಕೆಲಿ ಬಾಂಧವರು ತಮ್ಮ ದುಃಖದ ವಾರ್ತೆ ಹೊರಗೆಹಾಕಸೆ; ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಗೆ ಅಂತರವಾಗಸೆ; ಪರಿಮಿತಿಷ್ಟುಬಿಡಸೆ ಇಷ್ಟುಪಗಾರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆಸಾಲಸೆ; ಸಾಧಾರಣ ವಸ್ತ್ರ ತಗೊಂಡೆನಂದರೆ ಗತಿಇಲ್ಲದೆ; ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ ಪ್ರಿಳ್ [ಬ್ರಿಮ್ಹಕಂಪಿ] ವಸ್ತ್ರ ರಫುಕರಘುಳ ಮಾಡಿದಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಗಟ್ಟಿ ಇರಿಸಿದ್ದರೂ ನೆಟ್ಟಗೆ ಮೋಳಿರೆಮಾಡಿ ಸರಕಾರ ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಜ್ಜಾತಾರದೆ ಪಟ್ಟಗೆ ಕೆಲಸ ಸಾಗಿಸ ತ್ತಾರೆ. ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗೆ ತಟ್ಟಿ ಆದಮೇಲೆ ಮ ದುವೆ ಮುಟ್ಟುಹತ್ತುವಸು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವು! ಪಟ್ಟಿಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಮಾಸ್ತರಜನರಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಆದವರನ್ನು ಹುಡುಕಿದರೆ ಶೇಕಡಾ ೨೦ರಂತೆ ಹೊರಟರೆ ಬಹಳ ಬಾಕಿ ೮೦ ಮಂದಿ ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತದವರೇ ಇದ್ದಾರೆ ಲಗ್ನ ಆದವರಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುಜನರಿಗೆ ಸಾಲದ ಪೆಂಡಿ ಕಟ್ಟ್ಯೂ ಗಂಟದಲ್ಲಿದ್ದು ೧೨,೧೫ತವರಾ ಪಗಾರ ಇದ್ದವರು ನಿದಾನ ಆರುತಿಂಗಳಾದರೂ ಪ್ರಿವಿಲೇಜ ಲೀವ ಆಕಸ್ಮಾಧಾರಣವಾಸಪೇಕ್ಷೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ಕುಟುಂಬಇಟ್ಟು ಕೊಂಡರೆ ತಾತ್ಕಾಳ ಸಾಲವು

ಹುಳುಕು ಕಲಕುವವು. ಅದರಿಂದಾ ಪುನಃ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮ ತೊಡಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು. ಇಂಥವರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಂತೂ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯೇ. ಕದಾಚಿತ ಹುಟ್ಟಿ ೩೦|೪೦ ಜನರಿಗೆ ಭುಕ್ತಿತೃಪ್ತಿಮಾಡಿಸಿದರೆ ತೀರಿತು. ತನ್ನ ಸಂಸಾರ ವ ಈ ಹೆಚ್ಚಿನ ಖರ್ಚು ಕೂಡಿ ಆರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಸಾಧನಾಗುತ್ತದೆ ಇಂಥಾ ತಾಪಪಡುವರಲ್ಲಿ ಸಂತತಿವುಳ್ಳವರಂತು ಶೋಕದಾ ಆಗರಂತೆ ದೊರಕುವವು ಕಷ್ಟಾಲಿಪ್ತು ಯಾವತ್ತು ಖಾತೆದ ನೌಕರರು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದು ಈ ಶಾಲಾಖಾತೇದ ಕಡಿಮೆ ತರದ ನೌಕರರು ಅತಿತಾಪದಿಂದ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ತೊಳಲುವದು ನೋಡಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನಾದರೂ ಕರುಣಾ ಹುಟ್ಟಬಾರದೆ? ತಂದೆಗೆ ಬಹು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಕರುಣಾಳು ತಂದೆಗೆ ಕುಂದಿತವಲ್ಲವೆ? ದುಃಖ ಭಯಾದಿಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆದರೆ ತಂದೆಗೆ ಅಂತಃಕರಣ ಬಂದು ನಿರಸನ ಮಾಡುವನಲ್ಲವೆ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಕರುಣಾ ಹುಟ್ಟೀತೆ? ದುಃಖ ಭಯಾದಿಗಳು ದೂರ ಆದಾವೆ? ಆಗಲಾರವು. ಅದರಂತೆ ಪರಮ ದಯಾಳುಗಳಾದ ಕ್ರಿಸ್ತರಾಯರ ಆರನೇ ವಚನಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಯುವ ಗೌರವದ ಪಾದರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಡಿಪಾರ್ಟಮೆಂಟ ಸುಖಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಖಾತೇದ ಕಾಟಕಸರವು ಶಾಲಾಖಾತೆದ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಆರನೇ ವಚನ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುವದು ಸಹೋದರಿದ್ದು ನಮ್ಮ ದುರ್ದೈವವಲ್ಲವೆ! ಎಲೋ ಅದೃಷ್ಟವೆ! ಅಯ್ಯೋ ಗ್ರಾಂಟ ಘೋರಗಳೇ!! ಬಹುಮಾಸ್ತರ ತೊಡರು ಕಂಡು ಕಡೇವಗಾರರಾದರು. ಮಾವಿ ಕೀರ್ತಿಯೂ; ಅಂತಃಕರಣವು ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡಲೇ ತಕೊಂಡು ಹೋದಿರಾ!!! ಗ್ರಾಂಟರಂಥ ರತ್ನವು ಇಷ್ಟು ದೊರಕೀತೆ? ಇಂಥಾ ಪಾರನಮ್ಮು ನೋಡೇವೆ?

ಭಾಗ್ಯೋದಯವಾದೀತೆ? ಓ ಸೇವಕರೆ. ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಯಾರೇ
ನಿರೂ ದಯಾಳುಗಳಾಗಿ ದುಃಖದ ನಿವೃತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರಿ ಆದಾರೆ?
ಹೇ ಪ್ರಿಯರಾದ ಬಡವರಅನ್ನಾಧಾರಿಗಳೇ ಈ ದುಃಖ ಅಳಿಯು
ವದು ತಮ್ಮಿಂಗಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರಿಂದ ಆದೀತೆ? ಎಂದೂ ಆಗದು.

ಸಾರಾಂಶ ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಯಬಗ್ಗೆ ಮಾಸ್ತರರು ನಿಜಾರ್ಥ ಕೆಲ
ಸ ಮಾಡಿದ ದಿವಸದಮೇಲಿಂದಾಗಲೀ ಅಭ್ಯಾಸವೃದ್ಧಿಯಮೇ
ಲಿಂದಾಗಲೀ ಹುಡುಗರ ಸಂಖ್ಯೆಯಮೇಲಿಂದಾಗಲೀ ಮೊದ
ಲು ಕುಟುಂಬ ರಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬಾಧೆಬಾರದಷ್ಟು ಸಲಬುಗೊತ್ತಾ
ಗಿ ಆ ಮೇಲೆ ಅವರವರು ಇಂತಿಷ್ಟು ಹುಷಾರಿ ತೋರಿಸಿ
ದರೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಲಬು ಇಸಕ್ಕೂ ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾದ
ರೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಬಡತೀ ಆಗುವದೆಂದು ಸರ್ವಸದ್ಗುಣಗಳುಳ್ಳವರ
ಸಭೆಯಿಂದಾ ಸಂಕೇತ ಆಗಿ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಉತ್ತೇ
ಜನಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪರ್ಣಗೊಂಡು ಹುಷಾರಿತೋರಿಸಿ ಬಡತಿಗೆ ಹವ
ಣಿಸುವರು ಹೀಗೆ ತರಾವು ಆಯಿತಂದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸದಲ್ಲೇ
ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿ ಭರಭರಾಟ ಅತಿ ವೇಗ ಆಗುವದು. ಈಗ್ಗೆ ಇಂ
ಥಾದೊಂದು ಗೊತ್ತಿನ ಉತ್ತೇಜನವಿಲ್ಲದರಿಂದಲೂ; ಸರಸ್ವ
ತಿಗೆ ಧಾರೀಖತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಂಚರನ್ನು ಅಗರ ಅ
ಕ್ಷರಸ್ಥರಾದ ವಿಚಾರ ರಹಿತರಾದ ಪಂಚರನ್ನು ನೇಮಕವಾ
ಗಿ ಸುಖದುಃಖಾದಿ ಜೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ
ದರಿಂದಲೂ; ಹಳ್ಳಿಗಳಜನರಿಗೆ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಶಾಲೆಗೆ ನಿಯ
ಮದಿಂದ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕಳಿಸದೆ ಇರುವದರಿಂದಲೂ; ಬಾಂಧ
ವರಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯೆಂಬ ಅಧಿಕಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣ ತುಳಕ್ಕಾ
ಡುತ್ತದೆ. ಇದರಹೊರ್ತು ಮಾತ್ರ ನಿರಾಶೇದ ಭರತೀ ಯೇ
ನಾದರೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಕೆಳಗೆ ರಾತ್ರಿ ಶಾಲೆ ಇಡುವ ದುಃಖ

ಮುಗಳು ಪ್ರಸಾರಯಾತಿದವು ಅದರ ಸಂಭ್ರಮ ಯೇನು ಹೇಳಲಿ
ಮೊದಲು ರಾತ್ರಿ ಕ್ಲಾಸ ಇದುವಹಾಕುಮುಗಳು ನೋಡಿದರೆ
ಯಾವತ್ತೂ ಮಾಸ್ತರ ಊರ್ಜಿತ ಸ್ಥಿತಿ ಆಯಿತೆಂಬಂತೆ ತೋ
ರಹತ್ತಿತು ಇರಇರುತ್ತ ಪುನಃ ಜೇಷ್ಠಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವತಾರ ಪ್ರತ್ಯ
ಕ್ಷವಾದ್ದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಬಾಂಧವರು ರಾತ್ರಿಕ್ಲಾಸದ ರಾಜೀನಾಮೆ
ಕೊಟ್ಟು ಖಿನ್ನರಾಗಿ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳಗಿದರು. ನಿದಾನ ಹಿರು. ತ
ರಾವು ಆಗಿ ದೊರೆಯುಹತ್ತಲೇ ಪುನಃ ಎಷ್ಟು ರಾತ್ರೀ ಕ್ಲಾಸಗಳು
ಪಳುತ್ತಾವೆ ನೋಡಿರಿ. ಇಂಥವಿಲ್ಲದೆ ದುಃಖದಬೋಕ್ಕಸ ಸೊಕ್ಕಿದೆ.

ಪತ್ರಕರ್ತರೆ ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಗೂ ಬಾಂಧವರ ದುಃಖನಿವರ್ತ
ಗೂ ಇದರ ಕೂಡಾ ಪ್ರಾರಂಭವರ್ತ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನ ತಗೊಂಡೆ
ಇನ್ನಾದರೂ ಭಾಂಧವರದುಃಖ ನಿವೃತ್ತಿ ಆಗದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮಗೂ
ತಮ್ಮ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕಕ್ಕೂ ಇದೇ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಧರ್ಮಜಯ
ಇದೊಂದು ಲೇಡರುಪಾಯು ಸಂಭಾವಿತಜುಲ್ಮಾನೆ ಎಂದು ತಿ
ಳಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಯರೇ ಅಸ್ತ್ರಾಣಿಕೊಡಬೇಕು ಅಂತ
ಕರುಣ ವಿರಳಕಂಡ್ಯಾ!!! ತಾ. ೭|೧೧|೮೩ ಇತಿ.

ಮುಕ್ಕಾಮು ಧವಳಗಿ ತಾ. ಮು } ಹಣಮಂತ ಶ್ರೀನಿವಾಸಹತ್ತ್ರಿ
ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲಾದಗಿ. } ರತಿಹಾಳ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರ ಧ.

—o—

ಪ್ರಕಟಿಸುವ ವಿಷಯಗಳು.

ಹುಷಾರ! ಹುಷಾರ!! ಹುಷಾರ!!!

ರಾ. ಸಾ. ಶಾಲಾಪತ್ರ ಕರ್ತರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ—

ವಿ. ವಿ. ಕೆಳಗೆ ಸರಳವಾದ ಯರಡು ಪಳಗಳು ಬರೆಳಸಿ
ದಾ ತರಳಧೆ ಮರಳುಹನ ಗೊರಳು ಹೂಡಿ ಸರಳಮಾಡಬೇಕ.

ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧೀ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉಪದೇಶಕಾರಣಗಳು ಯಾವ್ಯಾ

ವು ಇರಬೇಕು; ಪ್ರತ್ಯುತ ಕೀರ್ತಿಶಮಾತ್ರ ಮುಖತಃ ಸ್ವಪ್ರತ್ಯ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ತಾರದೆ, ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಮಾತು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದು ಪ್ರಿಯ ಬಾಂಧವರು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ತಕ್ಕವರಾಗಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಯಾವದೊಂದು ಹಿತಮಾತು ನಾಲ್ಕುಜನರಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿತರಾಗಬಾರದು. ಎಂದು ಮಂದಮತಿಬರಹವು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದ ಆಗಸ್ಟ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟರಿಗೂ ಅರಿಂತಪ್ಪ ದುರ್ಭಾವನೆಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೋಣನಮುಂದೆ ಕಿಂನೂರಿಬಾರಿಸಿದಂತೆ ಇಂಥಾ ಮುಹತ್ವಮಾತಿನ ವಿಚಾರ ಕೆಲವರು ಚಂದಾಗಿ ಮಾಡದೇ ಮೂರ್ಖತನದಿಂದಲೂ ಅವಿಚಾರತನದಿಂದಲೂ ಘಾತಕರಮಾತು ಆವಿತಂಬು ಅನಹ್ಯತನ ಸುರಿಸುವದು ಯಷ್ಟು ಅಯೋಗ್ಯವು! ಮಾವಿನಹಣ್ಣಿನ ಮಧುರ ರಸವು ಚಾರುತರದ ಅರಗಿಳಿಗಳು ಸೇವಿಸುಬವಲ್ಲದೆ ಅಮಂಗಲವಾದ ಕಾಗೆಗಳಿಗೆ ಈ ಸುಧಾರಸವು ಮುಂದಿಟ್ಟರೂ ಸೇವಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಬರುವದೆ? ಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮೂರ್ಖರಾದವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯಸಂಗತಿ ಹೇಳಿರೂ ಶಾಸ್ತ್ರರತ್ನೋಪಕಾರಣಾ ಇವರಿಗೆ ''ಅರಣ್ಯಪಂಡಿತ'' ಎಂಬ ನಾಮಾಭಿಧಾನವು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವದು.

ಶಾಲೆಗೆ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರು ಬರಬಾರದು, ಉತ್ತೇಜನಕೊಡಬಾರದು. ಅಂತಾ ನಂನ ಅಂಬೋಣ ಲೇಶಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲವು. ವಿಪರೀತ ತಿಳಿದಲ್ಲ ಅಪರಿಮಿತ ಗುಣವರ್ಣನೆ ಬರೆದು. ಇವರಿಗೆ ಭೂಲೋಕವಾಸ ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲ ನೂತನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಲಂಕೃತ ಮಂಟಪವು ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು. ಸಾಧಾರಣ ಯಾರಿಗೆ ಯಾತರಿಂದ ಉತ್ತೇಜ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಅದೇ ದೊರೆತರೆ ಅವರು ಆ ಕಾರ್ಯ ಬಹು ಹರ್ಷದಿಂದಾ ನಿ

ಗಿಸುವರು ಉದಾ. ಅಕ್ಕಸಲಿತನ ಕಲಿಯುವವನಿಗೆ ಬಹು ಕಸುಗು ತೆಗೆದ ವಸ್ತ್ರವು; ಬಡಿಗತನಕಲಿಯುವವನಿಗೆ ಸ್ಟೋಚಿಗವಾಗಿ ಕೆತ್ತಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ; ನೌಕರ ಜನರಿಗೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಬಳ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ; ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಅಳುವ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮಿಠಾಯಿ; ಚಿತ್ರತೆಗೆಯುವವನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಚಿತ್ರವು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಯಾ ಅಭಿಲಾಷೆಯವರಿಗೆ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಅದೇ ವಸ್ತು ದೊರೆದರೆ ಆಯಾ ಕಾರ್ಯಸಾಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈರ್ಷೆ ಬರುವದು. ಅದರಂತೆ ವಿದ್ಯಾ ಕಲಿಯುವ ಬಾಲಕರಿಗೆ ವಿದ್ಯದ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಲೇಟ ಪೇನು, ಕಾಗದಗಳು, ಚಮಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಇನಾಮು ದೊರೆತರೆ ಅದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಆದಷ್ಟು ಮಿಠಾಯಿ ಇನಾಮದಿಂದ ವಿದ್ಯದ ಈರ್ಷೆಯಂದಿಗೂ ಬರಲಾಗದು. ರಾವ ಬಹದ್ದೂರ ವೆಂಕಟರಂಗೋ ಕಟ್ಟಿ, ವಿಶ್ವನಾಥ ನಾರಾಯಣ ಮಾಂಡಳೀಕರ, ಕೆರೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಛತ್ರೆ, ಮುಂತಾದ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ವಿದ್ವಾನ ಗೃಹಸ್ಥರು ಮಿಠಾಯಿ ಉತ್ತೇಜನದಿಂದೇ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರಾಯಿತೆ? ಅಯ್ಯಾ ವಿಚಾರವುಳ್ಳ ಶ್ರೀಯರೇ ಈ ಮಾತಿನ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೆ ಸದರಿ ಸದ್ಗೃಹಸ್ತರಿಗೇ ಕೇಳಬೇಕು. ಅಂದರೆ ತಮಗೆ ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧೀ ಉತ್ತೇಜನ ಆದದ್ದು; ಮುಂದಿನವರಿಗೆ ಆಗುವದೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ತಿಳಿಯುವದು. ಆ ಮೇಲೆ ತಾವು ಅಸತ್ಯವಾಗಿ ಸೋರಿ ಹರಿಇಟ್ಟಿರುವ ಮಾತಿನ್ನಿದಾಳಿ ಕಟ್ಟಾಗುವದು. ಯಾವದಾದರೂ ಸಾಧಾರಣ ಉತ್ತೇಜನವು ಇಂಥಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠೀ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಸಾರಿ ಬಹುಮಾನ್ಯವಾಗುವದು. ಅದೇ ತರದ್ದು ಯೆರಡನೇ ಸಾರಿ ಸಾಧಾರಣಮಾನ್ಯವಾಗುವದು. ಮೂರನೇ ಸಾರಿ ಕನಿಷ್ಟವಾಗುವದು, ಮತ್ತೂ

ಅಸೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಬಂದರೆ ಅಸಹ್ಯದ ರಘುರಿಯು ಸೋರಹತ್ತುವ
ದು. ಇದಕ್ಕೂ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ
ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ರಿಯುವಿನಿಂದ ಬಹು ಮಾನ್ಯರಾಗಿ ಒಳ್ಳೇ ಕೀರ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ಹೆಸರಾಗುವರು ಇಂಥಾ ಕೀರ್ತಿಯು ದೊರೆದ ಮೇಲೆ ಅವರ
ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸರಿಯುಂಟೆ! ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ
ಯೋಗ್ಯ ಇರದ್ದರೆ ಅದು ಬರೆದವರಿಗೂ, ಓದುವವರಿಗೂ, ಧಾರಿ
ಸಿದವರಿಗೂ, ಹಿತವಾಗುವದು. ನಾವು ಯಾವದಾದರೂ
ಮಾತು ಎರಡನೇಯವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಕೊಂ
ಕು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರಯಿದ್ದರೆ ಆ ಹೇಳುವದು ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರಿಯವಾ
ಗುವದು. ವಿಪರೀತದಲ್ಲಿ ಲಾಂಛನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವದು. ನು
ಳ್ಳ ಆರಾಯಿಸುವದು. ಇಂಥಾ ಗೊರಳು ಮಾತು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ತು
ರುವದು ಕೈ ತೋರಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಅಲ್ಲವೆ?
ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾತು ಹೇಳಿ ಹೇಳಕೆಯು ಅಂಶವು
ಇರದಿದ್ದರೆ "ದುಸರ್ಯಾಸ ಸಾಂಗ ವೇದ ಪುರಾಣ ಅಪಾಣ ಕೊ
ರಡೆ ಪಾಷಾಣ" ಎಂಬ ನಾಮ್ಯವು ತನಗೇ ಸರಿ ಹೊಂದಿ
ಮುತ್ತೂ ತಾನೇ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಹತ್ತಿದರೆ ಈ ಮುಖಮಯು
ದ ಅಳತೆಯಷ್ಟು? ಬಾಂಧವರೇ ತಾವೇ ನೋಡಿರಿ! ಇ
ದು ಪುರಾಣ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬದನೀಕಾಯಿ ಉಳ್ಳಕ್ಕೆ ಎಂಬ
ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಸರಿಯಲ್ಲವೆ? ಪುರಾಣ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಬದನಿ
ಕಾಯಿ ನೈವಿದ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಷೇಧ ಎಂದು ಧರ್ಮಸಿಂಧುದಲ್ಲಿ ಹೇ
ಳಿದ್ದು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಮತ್ತೂ ಪ್ರವರ್ತಿಸವದರಿಂದ ಬಾಯಿ
ಲೆ ಅಂಗಾತ ಕೈಲೆ ಇಲ್ಲಂತ ವೃದ್ಧಾಚಾರ್ಯರು ಮೇ
ಲಿನ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣಾ ಪುರಾಣ ಹೇಳುವವ
ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಿಟ್ಟು ಪುರಾಣವೇ ಅಕ್ಷರಿಸುವದು ಪ್ರ

ದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಫುಲ್ಲಿತವಾಗುವಂಥಾ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ
ಯೂ ಪೋಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸೇರು ಬಾಳೇಹಣ್ಣುಗಳು ತಿನ್ನುವ
ದ್ದು ಬದನೇಕಾಯಿ ಹಣ್ಣುಗಳೊಳಗಲ್ಲದೆ ಉಂಬುವ ಆಹಾರ
ದೊಳಗೆ ಇರುವಕಾರಣಾ ಹಿಂದಿನ ಹಿರಿಯರು ಪುರಾಣಹೇಳು
ಲಕ್ಕೆ ಬದನೇಕಾಯಿ ಉಳ್ಳಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಗಾದೆ ಪ್ರಕಟಮಾಡಿದ್ದಾ
ರೆ. ಈ ಅರ್ಥದ ಸಂದರ್ಭ ಸಹ ತಿಳಿಯದೆ ತನ್ನ ಪ್ರ
ಶಂಸೆ ತಾನೇಯಾಗಿ ನಂನ ಮಾತು ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ಚೆ
ಲ್ಲಿದ ಅಚ್ಚು ನೋಡಿರಿ ಎಂದು ಅಂದದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಟೀ
ಕೆ ನೋಡಲಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ಎಂಥಾ ಅ
ಚ್ಚು? ಎಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿ! ಎಷ್ಟು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ನೋಡಿರಿ! ಇದರಂತೆ
ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೆ ಇತ್ತೋ ಏನೋ
"ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಅಂತಪ್ಪದೆ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲ" ಎಂಬಂತೆ
ಚೇಳಿನ ಮಂತ್ರ ಅರಿಯದ ಹಾವಿನ ಗುದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಕೈ ಇ
ಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಅರಿಯದ ಮಾತು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಸರಿಇಲ್ಲ
ದ ಗರಿಹಚ್ಚಿ ಮೆರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಶುರು ಆದರೆ ಪರಿಮಿತಿ ತ
ಪ್ಪುವದು ಯಾಕಂದರೆ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕೂ
ತಾಗ ತಂನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಸೈಂಧವ (ಉಪ್ಪಿಗೂ, ಕುದುರೆಗೂ
ಹೆಸರು) ತಾ ಅಂತ ಹೇಳಿದನು ಅವನು ೧ಲ ಆಣೇವ ವಿ
ದ್ವಾನ ಇರುವಕಾರಣಾ ಉಪ್ಪು ತಾರದೆ ಕುದುರೆ ತಂದನು.
ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕೂತಾಗ ಕುದುರೆ ಯಾಕೋ ಅಂದಾಗ ಸೈಂಧವ
ಶಬ್ದ ಇದಕ್ಕೂ ಅನ್ವೆ ಅಂದನು ಆದರೆ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಶಿಷ್ಯ
ಗೆ ಹಳಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯ ನಾಗಿಸಿದನು. ಬಹು ಸಾತಿಕ ಇ
ದ್ದು ಫಲವೇನು ಸಮಯಾಲೋಚನೆ ಇರದಿದ್ದರೆ ಮೇಲಿನ
ಟೀಕೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯವಾದದ್ದು ತಿಳಿದು ಸ

ಷ್ಟನಿರುವದು. ಉಚ್ಚಕೋಟಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡಬೇ
ಕೋಣಾ ಕೇಳಿಕು ನೀರು ಬಳಿಕಿಗೆ ತಂದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ.
ಕಾರಣಾ ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತಿನಮೇಲೆ ನಂಬಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಪರ್ಕಿ
ನರೆ, ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಳ್ಳೇ ಕೀರ್ತಿಪಡೆದರಾಗ ದ
ನು. ತಿಳಿಯುದು ಪತ್ರಕರ್ತರಾಯರೇ ಪತ್ರ ವಿಸ್ತಾರವಾದದ
ಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಾ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂತಿ ವಿಜ್ಞಾಪನಹ:

ತಾ. ೧೬ ಫೆಬ್ರುವಾರಿ ೧೮೮೨. { ಹನುಮಂತ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹ
ಧವಳಗಿ ತಾ. ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳ ಜಿ. ವಿ. { ಶ್ರೀಕೊಹಾಳ ಸ್ಕೂಲ ಮಾ.

—೦—

ರಾವಸಾಹೇಬ ಶಾಳಾಪತ್ರ ಸಂಪಾದಕರರಿಗೆ—

ವಿ. ವಿ. ಕೆಳಗೆಬರೆದಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಓಳಿಗಳಿಗೆಸ್ಥಳ ತಮ್ಮ ಕರ
ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವದೆಂಬ ಆಶೆ
ಯಿಂದಬರೆದಿರುತ್ತೇನೆ ಈ ಆಶೆಯು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಾ
ಶಕರಿದ್ದೀರಿ—

ತಾಳಿಕೋಟಿ ಈ ಊರು ರಾಸ್ತೇಸಾಹೇಬರ ಪುರಾತನಜಾ
ಹಾಗೀರಖಿದ್ದು ಅವರ ಇರೋಣವು ಶ್ರೀಮಂತ ರಾವಸಾಹೇ
ಬರ ಸಾತಾರ ಇತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ವರುಷ ಇಲ್ಲಿಯ
ಅವರಕಾರಭಾರಿಯಾದ ಮಾ. ರಾ. ಹರಿಪಂತ ಪೆಂಡಸೆ
ಇವರ ಆಗ್ರಹ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತರಾಸ್ತೇಸಾ
ಹೇಬ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮಂತ
ರಾಸ್ತೇಸಾಹೇಬರ ಸ್ವಾರಿ ಒರುವದಿವಸಾ ಬಾಜಾರದಲ್ಲಿ ಪರ
ದು ಬಾಜಾರದ ಅಂಗಡಿಕಾರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮುಂ
ದ ಸಾಲದೀವಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಿ ಮುದ್ದುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ಬಿ
ಳ್ಳೇ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಕನ್ನಡ ಸಾ

ದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಫುಲ್ಲಿತವಾಗುವಂಥಾ ಟೀಕೇಯಲ್ಲಿ
ಯೂ ಹೇಳಿದಲಿಲ್ಲ. ಹೇರು ಬಾಳೇಹಣ್ಣುಗಳು ತಿನುವಿ
ದ್ದು ಬದನೇಕಾಯಿ ಹಣ್ಣುಮೊಳಗಲ್ಲದೆ ಉಂಬುವ ಆಹಾರ
ದೊಳಗೆ ಇರುವಕಾರಣಾ ಹಿಂದಿನ ಆರ್ಯರು ಪುರಾಣಹೇಳ
ಲಕ್ಕೆ ಬದನೇಕಾಯಿ ಉಳ್ಳಿಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಗಾದೆ ಪ್ರಕಟಮಾಡಿದ್ದಾ
ರೆ. ಈ ಅರ್ಥದ ಸಂದರ್ಭ ಸಹ ತಿಳಿಯದ ತನ್ನ ಪ್ರ
ಶಂಸೆ ತಾನೇಯಾಗ ನಂನ ಮಾತು ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ಬೆ
ಲ್ಲದ ಅಚ್ಚು ನೋಡಿರಿ ಎಂದು ಅಂದದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಟೀ
ಕೆ ನೋಡಲಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ಎಂಥಾ ಅ
ಚ್ಚು? ಎಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿ! ಎಷ್ಟು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ನೋಡಿರಿ! ಇದರಂತೆ
ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೆ ಇತ್ತೋ ಏನೋ
"ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಅಂತಪ್ಪುದೆ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲ" ಎಂಬಂತೆ
ಚೇಳಿನ ಮಂತ್ರ ಅರಿಯದ ಹಾವಿನ ಗುದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಕೈ ಇ
ಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಅರಿಯದ ಮಾತು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಸರಿಇಲ್ಲ
ದ ಗರಿಹಚ್ಚಿ ಮೆರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಶುರು ಆದರೆ ಪರಿಮಿತಿ ತ
ಪ್ಪುವದು ಯಾಕಂದರೆ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕೂ
ತಾಗ ತಂನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಸೈಂಧವ (ಉಪ್ಪಿಗೂ, ಕುದುರೆಗೂ
ಹೆಸರು) ತಾ ಅಂತ ಹೇಳಿದನು ಅವನು ೧೮ ಆಣೇವ ವಿ
ದ್ವಾನ ಇರುವಕಾರಣಾ ಉಪ್ಪು ತಾರದೆ ಕುದುರೆ ತಂದನು.
ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕೂತಾಗ ಕುದುರೆ ಯಾಕೋ ಅಂದಾಗ ಸೈಂಧವ
ಶಬ್ದ ಇದಕ್ಕೂ ಅಹ ಅಂದನು ಆವರೆ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಶಿಷ್ಯ
ಗೆ ಹಳಿಯೆಂದು ಕಾರ್ಯ ನಾಗಿಸಿದನು. ಬಹು ಪಾಠಕ ಇ
ದ್ದು ಫಲವೇನು ಸಮಯಾಲೋಚನೆ ಇಂದಿದ್ದರ ಮೇಲಿನ
ಟೀಕೆಯಂತೆ ಹೊಳಿಯುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯವಾದದ್ದು ತಿಳಿದು ಸ

ಷ್ಟು ನಿರುಪದು. ಉಳಿಕೋಟಿ ಮಾಡುವರಿಗೆ ಶಾಳಿಪಿ ಹೋಗಬೇಳೊಣಾ ಕೊಳಕು ನೀರು ಬಳಿಕಿಗೆ ತಂದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣಾ ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತಿನಮೇಲೆ ನಂಬಿಗೆ ಇಟ್ಟು ವರ್ತಿಸಿದರೆ, ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಕೀರ್ತಿವಂತರಾಗುವರು. ತಿಳಿಯುದು ಪತ್ರಕರ್ತರಾಯರೇ ಪತ್ರ ವಿಸ್ತಾರವಾದುದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಾ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂತಿ ವಿಜ್ಞಾಪನಾ:

ತಾ. ೧೬ ಫೆಬ್ರುವಾರಿ ೧೯೨೪. { ಹನುಮಂತ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ
ಧವಳಗಿ ತಾ. ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳ ಜಿ ಕ. { ತ್ರಿಕೋಹಾಳ ಸ್ಕೂಲ ಮಾ.

— o —

ರಾವಸಾಹೇಬ ಶಾಳಾಪತ್ರಸಂಪಾದಕರಿಗೆ—

ವಿ. ವಿ. ಕೆಳಗೆಬರೆದಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಒಳ್ಳೆಗಳಿಗೆಸ್ಥಳ ತಮ್ಮ ಕರಕಮಲದಲ್ಲಿರುವ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊರಿಯುವದೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದಬರೆದಿರುತ್ತೇನೆ ಈ ಆಶೆಯು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಾಲಕರೆಇದ್ದೇರಿ—

ತಾಳಿಕೋಟಿ ಈ ಊರು ರಾಸ್ತೇಸಾಹೇಬರ ಪುರಾತನಜಾಹಾಗೀರಿಯದ್ದು ಅವರ ಇರೋಣವು ಶ್ರೀಮಂತ ರಾವಸಾಹೇಬರ ನಾತರಾ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ವರುಷ ಇಲ್ಲಿಯ ಅವರಕಮಿಕಾರಭಾರಿಯೂದ ಮಾ. ರಾ. ಹರಿಪಂತ ಪೆಂಪತೆ ಇವರ ಆಗ್ರಹ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸುಮಾರಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತರಾಸ್ತೇಸಾಹೇಬ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಸ್ತೇಸಾಹೇಬರು ಸ್ವಾರಿ ಒರುಪದಿವಸಾ ಬಾಜಾರದಲ್ಲಿ ಬರದು ಬಾಜಾರದ ಅಂಗಡಿಕಾರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮುಂದ ಸಾಲದೀವಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಿ ಮುದ್ದುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ಬಳ್ಳೇ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಸಾ

೬೩ ಇದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ ಕ್ಲಾಸ ಬ್ರ್ಯಾಂಚ ನಿ ದಾವದು. ಈ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ೧೬೩ ಇದ್ದು ಮೊದಲನೇ ಈ ಯುತ್ತೆಯಿಂದ ಐದನೇ ಈ ಯುತ್ತೆದವರಿಗೆ, ಮತ್ತು ಹಿಂದು ಹುಡುಗೇರಸಾಲಿ ಇದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಹುಡುಗೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೩ ಇದ್ದು ಮೊದಲನೇ ಈ ಯುತ್ತೆಯಿಂದ ಎರಡನೇ ಈ ಯುತ್ತೆದವರಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವರುಷ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯಬಗ್ಗೆ ಈ ಜಿಲ್ಹೆದ ರಾವಸಾಹೇಬ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಇಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಇವರು ತಾರೀಖು ೨೧ ಜನವರಿ ೧೮೮೩ ಇ. ದಿವಸಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗದುಕೊಂಡರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಕ್ಕೆ ನಿಂತ ಹುಡುಗರು ೮೪ ಪೈಕಿ ಹುಡುಗರು ೫೪ ಪಾಸಾದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಪಾಸಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಕ್ಷೀಸು ಕೊಡುವ ಸಮಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸದರೀ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ರಾವಸಾಹೇಬ ಡಿ. ಎ. ಇ. ರಾವಸಾಹೇಬ ಮಾಮಲೆದಾರ ತಾಲೂಕು ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ, ಶ್ರೀಮಂತ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ರಾಸ್ತೇ, ಸಾಲಿಯ ಕಮಿಟೀದಾರ ಮತ್ತು ಊರೊಳಗಿನ ಸಂಭಾವಿತ ಗೃಹಸ್ಥ ಶೆಟ್ಟಿಸಾವಕಾರ ಮುಂತಾದವರು ಕೂಡಿದ್ದರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬರು ಕೂತಿದ್ದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ರಾವಸಾಹೇಬ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರು ಇವರು, ಈ ಸಾಲಿಯು ಸ್ಥಾಪನವಾಗಿ ಹದಿನಾರು ವರುಷವಾಯಿತು ಆಗ್ಗೆ ಹುಡುಗರು ೩೯ ಇದ್ದು ಮುಂದೆ ಸಾಲಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಾ ನಡೆದು ದುಷ್ಕಾಳದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ವರುಷ ಹೊಸದಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ ಮಾಸ್ತರ ಬಂದಂದಿನಿಂದ ಹುಡುಗರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸವು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆ

ಗಿದೆ. ಎಂದು ಯಾವತ್ತೂ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಸುರಸ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ರಾವಸಾಹೇಬ ಮಾಮಲೇದಾರ ಇವರು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ರೀತಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡಿರು. ಆ ನಂತರ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಸ್ತೇಸಾಹೇಬರ ತರ್ಫೆನಿಂದ ಅವರ ಟ್ಯೂಟರನ್ನು ಕಲಾದಗಿಜಿಲ್ಹೆಯು ವಿಸ್ತೃದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ಆದರೆ ಇವತ್ತಿನ ಸಮಾರಂಭ ನೋಡಿ ಆ ವಾರ್ತೆಯು ಸುಳ್ಳೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಭಾಷಣೆ ಆದನಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಕ್ಷೀಸು ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಶ್ರೀ ಬಾಪುಗೌಡಾ ಪಾಟೀಲ ವ ಪರವ್ಯಾಸಜ್ಜಿಗ ಈ ಉಭಯತರು ಮುಂದಾಗಿ ರುಪಾಯಿ ೪೦ ವರ್ಗಣಿ ಜಮಾಯಿಸಿ ದರಹಿಂಗು ಎತ್ತೇದಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ ಮೊದಲನೇ ನಂಬರ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ರುಮಾಲ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಲಾಸ ಸಹಿತ ೬ ರುಮಾಲ ಇದಲ್ಲದೆ ಯಾವತ್ತು ಪಾಸಾದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಆಯಾ ಈ ಯತ್ತೆದ ತಕ್ಕಂತೆ ೧೪ ರುಪಾಯಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗು ೧೦ ಹುಡಿಗೆಯರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಖಣವು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬಕ್ಷೀಸುಕೊಟ್ಟು ಉಳಿದ ಯಾವತ್ತೂ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮಿಠಾಯಿ ಹಂಚಿದರು ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಸಾಲಿಯು ಸ್ಥಾಪನಾ ಆಗಿ ಹಲವು ವರುಷಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಈ ವರುಷದಂತೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಬಕ್ಷೀಸಕೊಡುವ ಸಮಾರಂಭ ಎಂದೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ನಮ್ಮ ಉದಾರ ಮತ್ತು ಲೋಕ ಪ್ರಿಯರಾದ ಉಭಯ ರಾವಸಾಹೇಬರಿಗೂ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಸ್ತೇಸಾಹೇಬರಿಗೂ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು– ಸತ್ರ ವಿಸ್ತಾರವಾದ್ದಕ್ಕೆ

ಕಾಪಿ ಇರಬೇಕು. ಇ. ವಿ. ಶಾ. ೨೭।೧।೮೭ಇಸ್ವಿ
ಮುಕ್ಕಾಮು ತಾಳಿಕೋಟಿ } ಬಿವಾಜೀ ವೆಂಕಟೇಶ ಮುದಗಲ್ಲ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರ.

—o—

ಇಂಗ್ಲಿಶ ಸರಕಾರದಿಂದ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಾವತ್ತೂ ಖಾತೆಗಳ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳಿರುವದರಿಂದ (ಕಬ್ಬಿನಮೇಲೆ ಜೇನುಇಟ್ಟಂತೆ;) ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಬಲದಿಂದಲೂ, ಸುಗುಣಗಳಿಂದಲೂ, ಕೈಕೆಳಗಿನ ಜನರನ್ನು ನಿರಾಯಾಸದಿಂದಲೂ, ಬಹುಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ, ನಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂಬುವದು ಸಹಜವೇ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಮೇಲ್ತರದ ಗುಣಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ— ವಿದ್ವತ್ತು, ಅತಿ ಸಹಾಸ, ಧೈರ್ಯ, ದಯ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ, ದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಈ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳು ಅವರಲ್ಲಿರುವವರಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದೊಳಗಿನ ಜನರಿಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಸುಖ ಪಡಿಸುವರೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಶಂಕವೇನು. ತಥಾಪಿ ಈ ಗುಣಗಳು ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವದು ದುರ್ಲಭವೇ ಸರಿ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಖಾತೆಯ ರಾ. ಸಾ. ಡಿ. ಎ. ಇ. ರಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ ರೊದ್ದರು ಇವರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವವು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳ್ಯಾವವೆಂದರೆ— ಇವರು ಈ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ. ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೂ ಶಾಲಾಸುಧಾರಣೆಯೂ, ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಘನತೆಹೊಂದಿರುವದು! ಹೊಸಹೊಸ ಶಾಲೆಗಳು ಎಷ್ಟುಸ್ಥಾಪ

ವಾಗಿರುವವು? ಮೂಢಜನರ ಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವು ಹನ್ನಿಗೆ
ರೆಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವವು? ಇವನ್ನು ವಿಚಕ್ಷಣರೇ ಲಕ್ಷದ
ತರಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ರಾ. ಸಾ. ಇ. ಬಿ. ರವರು ತಮ್ಮ ಪ
ಶ್ರಮದಿಂದ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ವಕ್ತೃತ್ವೋತ್ತೇಜಕ ಸಭೆಯ
ನ್ನು ಸ್ಥಾಪನಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ತಾವು ಪರೀಕ್ಷಕರುದ್ದಿಶ್ಯ ದೂ
ಷ್ಟದೂಷ್ಟ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ್ಗೆ, ಅನೇಕ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರ
ನ್ನು ಕರಿಸಿಕೊಂಡು; ಭಕ್ಷೀಸಿನ ಸಮಾರಂಭದ ಸಲುವಾಗಿ
ಯೂ, ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನವಿನಉಪಾಯಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾ
ಗುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಸಭಾಸದರಿಗೆ ಬಹು ಮನೋರಂಜಕವಾ
ಗುವಂತೆ ಅತಿಸುರಸವಾದ ಸಂಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿ; ಜನ
ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಪ್ರತಿ
ವಾಪತ್ರಿಕೆಯ ದ್ವಾರದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗಿ
ವದು. ರಾ. ಸಾ. ರವರು ಅತಿ ಸಾಹಸದಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃ
ದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲವೇ? ಇತರಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಾ
ಸಾದಸಂಖ್ಯೆಕಿಂತ ಧಾರವಾಡಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೆ
ಚ್ಚಿಗೆ ಪಾಸಾದಸಂಖ್ಯೆಯು ಈ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರವಾ
ಡಜಿಲ್ಲಾದ ಜನರೇ ವಿದ್ಯಾ, ಕಲಾ, ಕೌಶಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭಾ
ರಿಸಿರುವರೆಂದು ಇತರಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪಂಡಿತರ ಮತವದೆ. (ಯ
ಥಾರಾಜ ತಥಾಪ್ರಜಾ.) ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂಥಾ ದೇಶಾಭಿಮಾನ
ದ ಸುಚಿನ್ಹಗಳ ಲಹರಿಗಳು ಹೊರಡಬೇಕಾದರೆ ಯಾರಿಂದ!
ನ್ನ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಲೋಕೋತ್ತರಗುಣವುಳ್ಳ ರಾ. ಸಾ.
ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ ಕೊದ್ದಕರ ಇವರಿಂದಲ್ಲವೇ! ಇದೆಲ್ಲಾ ಇವ
ರಿಗೆ ಎಂಥಾ ಭೂಷಣವು? (ಹರ್ಷಸಲಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯ.) ಈ ಪ್ರ
ಕಾರ ಕಲ್ಯಾಣದಾಯಕ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಕಣಾ ಬದ್ಧರಾ

ದ ನಮ್ಮ ಧೊರೆಗಳಿಗೂ, ಅವರ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ,
ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ, ಅಪರಿಮಿತ ಸುಖವನ್ನೂ
ಕೊಟ್ಟು; ಅವರನ್ನು ನಿರಂತರ ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದು ಪರಮೇ
ರನನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ತಾ.೨೫|೧|೮೩೩

ಮುಕ್ಕಾಮು ಕಾಲೇಜಗೇರಿ.

ಮುಲ್ಲಿಯಪ್ಪಾ ಪೆದ್ದಯ್ಯಾ ಜಗಾಪು
ಹೆಡ್ಮಾಸ್ತರ ತಾಲೂಕಾಕಾಲೇಜಗೇರಿ ತಾ
ಲೂಕ ರೋಣ ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾ

—※○※—

ಶಾಲಾಪತ್ರಕವು

ಪುಸ್ತಕ ೧೭] [ಸಂಚಿಕೆ ೩

ಮಾರ್ಚ. ೧೮೮೩

Education and Improvement,

ವಿದ್ಯಾಸುಧಾರಣಾಸಂಬಂಧವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು.

ಚಿಕ್ಕಲತನದ ವರ್ಗಗಳ ಮೊದಲನೇ, ಎರಡನೇ ವರ್ಷ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೪೧, ೨೧ ಜನವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಾಸಾದರು. ಅವರ ವಿವರ—

	೧ನೇವರ್ಷ	೨ನೇವರ್ಷ
ಬೆಳಗಾವಿಯ ಹಾಯಸ್ಕೂಲು,, ...	೯	೪
ಧುಳೆ,, ...	೭	೩
ಅಹಮ್ಮದನಗರ,, ...	೬	೪
ನಡಿಯಾದ,, ...	೬	೧
ಸೂರತ,, ...	೬	೩
ಹೈದರಾಬಾದ, (ಸಿಂಧ),, ...	೫	೩
ಸೋಲ್ಲಾಪುರ,, ...	೨	೦
ನಾಶಿಕ,, ...	೦	೪

—೦—

ಬಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜರವರು ತಮ್ಮ ಅ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆಯ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರು. ಗರ ಪ್ರಕಾಶವು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಮೈಲಿನವರೆಗೆ ಬಿದ್ದಿ

ಕಷ್ಟ; ಅಂದರೆ ಅಷ್ಟು ಅಂತರದ ಮೇಲಿನ ಗಿಡಗಳೂ ಮ ಗಳೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದವು. ಈ ದೀಪ್ಯಮಾನವಾ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾರಾಜರವರು ಬಹು ಆನಂದಭ ರಾದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀದಿಬೀದಿಗೆ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ಆಲೋಚನೆಯೊಳಗೆ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜರವರು ದೇಶ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮದ್ರಾಸು, ಬರೋಡೆ, ಇಂದೋರು, ಈ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿ ಹೋದರೆಂದು ವ ರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಬರೋಡೆ, ಇಂದೋರು ಗಳ ಮಹಾರಾಜರುಗಳು ಈ ಮಹಾರಾಜರವರಿಗೆ ಬಹು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆದರಾತಿಥ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ದೇಶಪರ್ಯಟನಕ್ಕೆ ಹೋದದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲು.

ಜಪಾನದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ಸಾಬೂನಿನ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ನ ಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೊಸಕಾರಖಾನೆಗಳು ಬೇಗನೆ ತಕ್ಕಪಿಯುತ್ತವೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಕ್ರಿಯ ಮಾಡಿದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾರಖಾನೆಗಳಷ್ಟೇ ನಿರ್ದೋಷವೆಂದರೆ, ಈ ಹೊ ಸಕಾರಖಾನೆಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವದೇ ಅವನು ನಮ್ಮ ದೇಶ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಕ್ಷಣ ಆ ಕಾರಖಾನೆ ಗೆ ಉತ್ತರಬರೆದು ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬಹು ದು. ಸಾಬೂನಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಗೆ, ಪತ್ರೋತ್ತರ, ವಿಳಾಸ

ತೀರದ ಹಾಗಾದವು !

—o—

ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಪನಾಮಾವೆಂಬ ಸಂಯೋಗಭೂಮಿಯ ಹತ್ತಿರ ಭಯಂಕರವಾದ ಭೂಕಂಪವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಾಮಗಳು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದೊಳಗೆ ವಿನಾಶವಾದವು.

—o—

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಹಿಂದೆ ಬಹು ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪಂಡಿತ ರಮಾಬಾಯಿ ಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಬಾಬೂವನ್ನು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಆಕೆಯ ಗಂಡನು ತೀರಿಕೊಂಡದರಿಂದ ರಮಾಬಾಯಿಗೆ ಮೊದಲಿನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಡಲಾಗಿ ಈಗ ಸನ್ಯಾಸವು ಹಿಡಗಿತು.

—o—

ಧಾರವಾಡ ಹಾಯಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹೊಲಿಯಜಾತಿಯ ಹುಡುಗರು ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದದರಿಂದ ಊರೊಳಗೆ ನಾಲ್ಕೆಂಟುದಿನ ಬಹಳ ಗದ್ದಲವಾಯಿತು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ವರ್ಷ ಬೀ. ಏ. ಪದವಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಲೇಲೇ ಎಂಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ಖಾಸಗೀ ಇಂಗ್ರಜೀ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಶುರು ಮಾಡಿದರಿಂದ ಹಾಯಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಯ ಹೋಗಲಾರದಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಈ ಹೊಸಶಾಲೆಗೆ ಹೋದರು. ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ನೂರಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೂ ಹಾಯಸ್ಕೂಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯವು ಹೇಳತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

—o—

ಮೆ. ಡಾಯರೆಕ್ಟರ ಥೊರೆಗಳು ಕಾನಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ; ಇವರು ಇಷ್ಟರೊಳಗೆ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕವರಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

—o—

ಮೆ. ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಥೊರೆಗಳಾದರೂ ಕಾನಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ.

—o—

ಈಗ ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಹಾಯಸ್ಕೂಲು ಟ್ರೇನಿಂಗಕಾಲೇಜಗಳು ಬೆಳಗಿನಿಂದ ೧೧ ಘಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

—o—

Notices.
ನೋಟೀಸುಗಳು.

ಜಾವಕನಂಬರು ೩೨೫೩

ಅಜಂ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಹೆದ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರರಿಗೆ—

ಮೇ. ಕಲೇಕಟರ ಅಶಿಷ್ಟಾಂಟ ಕಲೇಕಟರ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಿಮ್ಮ ಸಾಲಿ ವ್ಹಿಜಿಟರ್ಸ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶರಾ ಬರದರೆ ನೀವು ಅದರ ಭಾಷಾಂತರಮಾಡಿ ಕಳಿಸ್ತಿರಿ ಇದು ಬರೋಬರಿಅಲ್ಲಾ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶರೆಗಳುಯಿರುವವು ಅವೇ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸ್ತಿ

ರಜೇಶು ತಿಳಿಯುವದು ತಾ. ೪|೩|೮೨ಇಸ್ವಿ

S. K. Rodda.

ಡಿ. ಏ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ.

—o—

ಜ್ಞಾಪಕ ನಂಬರು—೩೨೭೭

ಅಜಂಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಹೆದ ತಾಲೂಕ ಸಾಲೀಮಾಸ್ತರರಿಗೆ—

ಲೋಕಲ್‌ಫಂಡ ತಿಕೀಟುಗಳು ಹೊತ್ತುಹೊತ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ ಅಂತಾ ಮಾಸ್ತರಜನರು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಮೇಲಿ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ತಕರಾರು ದೂರಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವು ಈ ತಿಕೀಟುಗಳನ್ನು ಅಗಾವು ಕೊಡುವವಿಚಾರ ಮಾಡಿರುತ್ತೇವೆ. ಕಾರಣ ನಿಮ್ಮ ಪೋಟಸಾಲಿಗಳ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ವ ನಿಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆರುತಿಂಗಳ-ಗಳಿಗೆ [ಎಪ್ರೇಲದಿಂದ ಸಪ್ಟಂಬರವರೆಗೆ ವ ಅಗಟಂಬರದಿಂದ ಮಾರ್ಚವರೆಗೆ ಹೀಗೆ ಸಾಮಾರಿ] ಎಷ್ಟು ತಿಕೀಟುಗಳು ಬೇಕಾಗುವವು ಇದರ ಮಾಹಿತಿ ತರಸಿಕೊಂಡು ಹಿಟ್ಟು ಒಂದು ಇಂಡೆಂಟ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಎಪ್ರೇಲ ವ ಅಗಟಾಬರ ೧ ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು ಅಂದರೆ ಅಗಾವು ತಿಕೀಟುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಮಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇದರ ಹಣ ದರತಿಂಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಾಲೀಪಗಾರದಲ್ಲಿ ಮುರಕೊಂಬುವ ತಜವೀಜು ಮಾಡಲಾಗಿತು· ಇಂಡೆಂಟಿನ ನಮೂನೆ ಲಗತು ಇದೆ. ಅದರಂತೆ ಇಂಡೆಂಟ ಮಾಡಿಕಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗರಿ. ತಾ· ೬|೩|೮೨ಇಸ್ವಿ·

S· K· Rodda·

ಡಿ. ಏ· ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ

—o—

ನಮೂನೆ.

ಟಿಕೀಟ.ಗಳ ಇಂಡೆಂಟ ತಾಲೂಕ ಜಿಲ್ಹಾ ಆಶ್ರಯಸಾಲಿಗಳಬಗ್ಗೆ ತಾ. ಮಾಹೆ ಇಸವಿ.

ನಂಬರು.	ಸಾಲಿಗಳ ಹೆಸರು	ಎಪ್ರೀಲದಿಂದ ಸಪ್ಟೆಂಬರ ವರಿಗೆಬೇಕಾದವು.												ಒಟ್ಟು ಅಣೆ ದರವು.	ಒಟ್ಟು ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು.	ಒಟ್ಟು ಆಕಾರ.	ಶರಾ.
		ಎಪ್ರೀಲ		ಮೇ.		ಜೂನ.		ಜುಲೈ.		ಅಗಷ್ಟ		ಸಪ್ಟೆಂಬ.					
		ಅಣೆ ದರವು.	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು	ಅಣೆ ದರವು.	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು	ಅಣೆ ದರವು	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು	ಅಣೆ ದರವು.	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು	ಅಣೆ ದರವು.	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು	ಅಣೆ ದರವು.	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು				

A Drama.

*ಭುಜಂಗೋಪದೇಶ.

ನಾಟಕವು.

(ಮಂಗಲ ಶ್ಲೋಕವು).

॥ಶ್ರೀಮತ್ ಪದ್ಮಭವಾಭವಾದಿ ವಿಸುತಂ ವಿಶ್ವ ಪ್ರಚಾಲಂ॥
॥ಸದಾ । ಮೋಕ್ಷೋದ್ಯಂಭವಿಲಾಸಚಿಹ್ನ ಹಸಿತಂ॥
॥ತಾರುಣ್ಯಲೋಲಾರ್ಣವಂ ॥ ಸೌಪರ್ಣೇಶ್ವರವಾಹನ ॥
॥ಪುತ್ರವಕ್ತ್ರ ವಿಮಲಂ ಮಾಕಾಂಕ್ಷಮುಬ್ಜೇಕ್ಷಣಂ। ರೇ ॥
॥ರೇಮಾರ್ಜ ಕುಕರ್ಮ ಯತ್ನ ಸರಣಿಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ನಿದೇ॥
॥ಶುಭದ ॥೧॥ (ಮಂಗಲಾ ಚರಣೆಯಾದನಂತರ ಬೊ-
ಸೆಯೊಳಗಿನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಂಗಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ವಿನಯದಿಂದ
ಪೂರ್ಣಮಾಡಿ) ನಾರಾಯಣಾ ಆರಂಭಿಸಿದ ಶುಭಕಾರ್ಯಗ
ಕೀರ್ತಿಯು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ! [ಎಂದು ಅಂದು]
ಸೂತ್ರಧಾರ —(ನೇ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾನೆ.)

ವಿದೂಷಕ —[ಪರದೆಯ ಒಳಬದಿಯಲ್ಲಿಂದಲೆ] ಹಾ ಹಾ! ಸೂತ್ರಧಾರಾ! ಬಿರಿಗಂಟು ಬಿಡಲಾಗದು! ನಾನೂ ಶೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ! ಬಂದೆನು ಬಂದೆನು! (ಎಂದು ಅಡ್ಡಡ್ಡ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬರುತ್ತಾನೆ.)

ಸೂತ್ರ— [ರಂಬಿಸುವವನಂತೆ] ಏನೋ! ಸರದಾರಾ! ಈ ರಸಿಕ ಸಭಾಮಂಡಲವು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿ

---

* ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಮಾ. ರಾ. ಕ್ರಿಷ್ಣರಾವ ಹಣಮಂತ, ವಕೀಲ ಧಾರವಾಡ ಇವರಿಗೆ ನಸಾ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ, ಬಾ. ಸ

ನಾಮೂನೆ.

ಟಿಕೇಟ.ಗಳ ಇಂಡೆಂಟ ತಾಲೂಕ ಜಿಲ್ಹಾ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಲಿಗಳಬಗ್ಗೆ ತಾ. ಮಾಹೆ ಇಸವಿ.

ನಂಬರು.	ಸಾಲಿಗಳ ಹೆಸರು.	ಎಪ್ರೇಲದಿಂದ ಸಪಟೆಂಬರ ವರಿಗೆಬೇಕಾದವು.												ಒಟ್ಟು ಅಣಿ ದರವು.	ಒಟ್ಟು ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು.	ಒಟ್ಟು ಆಕಾರ.	ಶರಾ.
		ಎಪ್ರೇಲ		ಮೇ.		ಜೂನ.		ಜುಲೈ.		ಅಗಷ್ಟ.		ಸಪಟಂಬ.					
		ಅಣಿ ದರವು.	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು	ಅಣಿ ದರವು.	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು	ಅಣಿ ದರವು.	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು	ಅಣಿ ದರವು.	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು	ಅಣಿ ದರವು.	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು	ಅಣಿ ದರವು.	ಅರ್ಧ ಅ. ದರವು				

A Drama.

*ಭುಜಂಗೋಪದೇಶ.

ನಾಟಕವು.

(ಮಂಗಳ ಶ್ಲೋಕವು).

	ಶ್ರೀಮತ್ ಪದ್ಮಭವಾಭವಾಯಿಹಿಸುತಂ ವಿಶ್ವಪ್ರಚಾಲಂ	
	ಸದಾ । ಮೋಕ್ಷೋದ್ಯುಂಭಿವಿಲಾಸಜಿನ್ನಹಸಿತಂ	
	ತಾರುಣ್ಯಲೋಲಾರ್ಣವಂ || ಸೋಮೋಚ್ಚ್ಯಜನ	
	ಪುತ್ರವಕ್ತ್ರ ವಿಮಲಂ ಮಾಕಾಂತಮಬ್ಜೇಕ್ಷಣಂ । ದೇ	
	ರೇವಣಾರ್ಯ ಕುಕರ್ಮಯತ್ನ ಸರ್ಣಂತ್ಯಕ್ತ್ವಾಸಿದೇ	
	ಶುಭದ || ೧ || (ಮಂಗಲಾಚರಣೆಯಾದನಂತರ ಬೊ

ಸೆಯೊಳಗಿನ ಹೂವುಗಳನ್ನು ರಂಗಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ವಿನಯದಿಂದ ಉಂಮಾಡಿ) ನಾರಾಯಣಾ ಆರಂಭಿಸಿದ ಶುಭಕಾರ್ಯಾದ ರ್ತಿಯು ನಿಂನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ! [ಬಗ್ಗು ಅಂದು]

ಸೂತ್ರಧಾರ —(ನೇ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅಪಲೋಕಿಸುತ್ತಾನೆ.)

ವಿದೂಷಕ —[ಪರದೆಯ ಒಳಬದಿಯಲ್ಲಿಂದಲೆ] ಹಾ ಹಾ! ಸೂತ್ರಧಾರಾ! ಬಿರಿಗಂಬು ಬಿಡಲಾಗದು! ನಾನೂ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ನೇ ಇರುತ್ತೇನೆ! ಬಂದೆನು ಬಂದೆನು! (ಎಂದು ಅಡ್ಡಡ್ಡ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬರುತ್ತಾನೆ.)

ಸೂತ್ರ— [ರಂಜಿಸುವವನಂತೆ] ವಿನೋದ! ಸರದಾರಾ! ಈ ರಸಿಕ ಸಭಾಮಂಡಲವು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿ

---

* ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಮಾ. ರಾ. ಕ್ರಿಷ್ಣರಾವ ಹಣಮಂತ. ಕೀಲ ಧಾರವಾಡ ಇವರಿಗೆ ನನಗ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಬಾ. ಸ

ದೀಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಬೇಕು? ಅಖಂಡ ಒಂದು ಘಟಿಕಾ ನರ್ತನ ಮಾಯಿತಪ್ಪಾ!

ವಿದೂ — ಏನು ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲಾ! ಇನ್ನೂ ನಾನು ಈ ರಂಗವನ್ನು ೩|೪ ಘಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾದಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದರು ಈ ರಸಿಕ ಶಿರೋಮಣಿ ವಜ್ರಮಣಿಗಳಾದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ಕ್ಷಮೆಯಂವಾನೇ ಸಂಪಾದನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೀರ್ತಿ ಕೇಸರವನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಂಗೈಯಿಂದ ಅವರ ಸತೇಜ ನೇತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲಾ! ಯಾಕಂದರೆ ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಾನು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಹಾಗೇ ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೇನು? ಇಲ್ಲಾ! ದೇವದಾನವರು ಒಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷ ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂಥ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ! ಅಂದಮೇಲೆ ಘಟಿಕಾಂಗನಾನರ್ತನದ ಅವಕಾಶವು ಏನು ಬಹಳ?

ಸೂತ್ರ — ಅದೇನಪ್ಪಾ? ಅಂಥಾಮಹತ್ಕಾರ್ಯವು? ದಯಮಾಡಿ ಕಥನಮಾಡು! ಅಂದರೆ ನಾನೂ ಇಷ್ಟು ಈರ್ಸ್ಯವಾದವರ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಆನಂದವನ್ನಾದರೂ ಪಟ್ಟೇನು?

ವಿದೂಷಕ — (ಬಗಲೊಳಗೆ ತಾನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಬಂಗಾರದ ಘಳಿಗೆಜೀಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿ) ಕಥನಮಾಡಲಿಕ್ಕೇನು? ಮಲ್ಲಿಕಾಪತಿಯು ಮನಿಯ ಕಾಣಿಯೇ? ಅವಲೋಕನಮಾಡಿ ನೇತ್ರಗಳಾನಂದವನ್ನು ಹಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ! ಅಹಹಾ! ಏನ ಸೋಗಸಯ್ಯಾ ಇದರ ಪ್ರಭೆಯು! (ಎಂದು ಅದನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ಹಿಡಿಹಿಡಿದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವ ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.)

ಸೂತ್ರಧಾರ — (ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಜಬರಿಸಿ) ಎಲಾ! ಮಂದಿತೋತ್ತಾಮಾ! ದಯಮಾಡಿ ನಿಂದ ರಗಟೆಯನ್ನು ಬೆಳಕಿನೊಳಗಿಂದ

ಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳೋ! ಯಾಕಂದರೆ ಇನ್ನೇ ಎಲ್ಲಾ ವಿದರ
ಾದರ ಪ್ರಭಾವಾಧಿಕ್ಯದಿಂದ ರಸಿಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಕೋಪವು ಪ್ರ
ಬ್ಬಗಳು ಹುಕ್ಕಿಗಸ್ತಾವೆ! [ನಗುತ್ತಾನೆ.]

ವಿದೂಷಕ— (ಕನಲ್ದು) ಆಹಹಾ! ಸೂತ್ರಧಾರಾ! ನೀನು ಮಾತ್ರ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಬೈಲಕೀವೆಯ ಭರಮುನೇವಾ! ಯಾಕಂದರೆ ನಾನೇನು ಸಭಾಸದರನ್ನು ಆನಂದ ಪಡಿಸುವ ಯೋಗದಿಂದ ಅದನ್ನು ತಂದು ಬೆಳಕಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಸರ್ವರಿಗೂ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ— ನೀನೇನು ಅರಸಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಂಥಾ ಹಟಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಂತೆ ಮಾಡಿ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಯು ಬರಿದಿನಂತೆ ಸಭಿಕರುಗಳನ್ನು ಆಸಾತ್ತಿ? ಸುಮ್ಮನಿರು! ಇನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶಾಂತಕವಿಯ ಅನುಗ್ರಹವು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಗಿಲ್ಲಾ! ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸತಕ್ಕಷ್ಟು ಚಾತುರ್ಯವು ನಿನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಲ್ಲಾ! ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ [ದೀಪವನ್ನು ಮತ್ತೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಹಿಡಿದು) ಇದೇ ಸಾಕ್ಷಿಯು.] ಯಾಕಂದರೆ ಇಂಥಾ ಮಲಿನ ರಗಳೆಯಿಂದ ಜರಡಕಿನ್ನರಿಯನ್ನು ಆಳುವ ಸಭ್ಯಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ನಾನು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ?' ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರವೇ ನಿನಗಿಲ್ಲ ನೋಡುಯುಲಾ ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದೇನಂದರೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಕವಿಯ ಅನುಗ್ರಹವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿಲ್ಲ! ನೀವು ಸಾಮಾನ್ಯಕೋಟಿಯವರು! ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮೇರೆಗೆ ವರ್ತನ ಮಾಡು! ಇಂದಿನ ನಿನ್ನ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ಹಾಕುವದಿಲ್ಲ! ನಾಳಿನದಿವಸದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳು ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದವರಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಬಂ

ಊಸಿದರೂ ಗೋಚಿಲ್ಲ!

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಎಲಾ! ಕೈಯಿಂದ ಆಗದ ವರಿಯು ಪತ್ರಿಕ್ಷಾಗುಚ್ಛಕ್ಕೆ ದೋಷವಿದವಂತೆ ಹಾತಾಡಬೇಡ! ಅದೇನು? ಈ ನಿನ್ನ ರಗಟೆಯಿಂದ ಆಗಲಿರುವ ರಸೋದಯವು? (ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟು) ಶಿವಶಿವಾ! ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ "ರಗಟೆ" ಎಂಬ ಅಕ್ಷರತ್ರಯ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾಷಿಣಿಯರನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದ ನಮ್ಮ ರಸಿಕರ ಕರ್ಣಧಾರಗಳು ಬೇಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ!

ವಿದೂಷಕ— (ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತ) ಸ್ವಾಮೀ! ಅತ್ರ್ಯಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವು ತಮ್ಮಿಂದಲೆ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತೇ ಹೊರತು ನನ್ನ ಅಥವಾ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಜಿಹ್ವಾಗ್ರಸಯುಅದನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕಿರಿಯಿಲ್ಲಾ! ಹೀಗಿದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಯೇನು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಜಬರಿಸ ಬೇಕು?

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಎಲಾ! ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಬಾರಿ ಬಯಿಸಬೇಕೆ? ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಮಿಂಚಗ! ಭಾಸ್ಕರನಾರಾಯಣ [illegible] ಅವಕ್ಕೆ ಯಾರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಅಥವಾ ಅವು [illegible]ಗೆ ಕಾಣಿಸಬೇಕು?

ವಿದೂಷಕ— [illegible] ನೀನು ಪಂಚರಂಗವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿರುತ್ತೀಯಲ್ಲ! [illegible] ಲೆ [ರಗಟೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ] ಇದರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಇವರೆಂಬ ಮಾದರಿಯನ್ನು ದಗೋದು ರಸಿಕರಿಗೆ ಸೂಚಿಸ[illegible] ಆ ಮೇಲೆ 'ಸ್ವೈಕಾಯಿ' ಅಂಯೀ!

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಅವಶ್ಯವಾಗಲಿ! ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹವು [illegible] ವನ ಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ! ಅದೇನು ರಸದ ಘಟಿಯು! ಶಿಲೆಗೊಂ

ಟು ಹರಿಯಲಿ!

ವಿದೂಷಕ—ಹಟವಾದಿಗಳಕೂಡಂತೇನು? ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ವಾಹವೇ ಇಲ್ಲ! (ಚಪ್ಪಿಸಿ) ಎಲ್ಲೈ ದಯಾಸಾಗರರಾದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಗಳಿರಾ! ಸೂತ್ರಧಾರನನ್ನು ಪಚನಬಲಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಕಿಸಿ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ! ದಯಮಾಡಿ ಏಕಮಾನಸರಾಗಿ ನಂನ ಬರಡ್ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆನಂದಪಟ್ಟು ಶಾಂತಕವಿಯು ಆಯುರಾ ಸೌಭಾಗ್ಯವ್ರಾ ಪರ್ಧನವಾಗುವಂತೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಆತನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡರಿ! ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಈಗಿನ ಹಾಗೆಯೇ ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಆನಂದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿರಿ! (ತಿರುಗಿ ನಿಂತು) ಮೂರಕ್ಕರದ ಮಂತ್ರದ ಬೆಲೆಯೇನು ತಿಳಿಸಲೇನಪ್ಪಾ? [ನಗುತ್ತಾನೆ.]

ಸೂತ್ರಧಾರ—[ಮೆಲ್ಲಗೆ] ಸಂದರ್ಭದಿಂದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸೂಚಿಸುವದೇನು?

ವಿದೂಷಕ—ಸೂತ್ರಧಾರರೇ! ಹ್ಯಾಟಿನಿಂದ ಆಡಬೇಡಿರಿ! ಖಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿರಿ! ಇದು "ಸಚಿತ್ರಾಂಬರ" ವು ಹಾಡೋ ಅಲ್ಲವೊ? ಇದನ್ನು ನಾನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ?

ಸೂತ್ರಧಾರ—ಬಂದಿರುತ್ತಿ!

ವಿದೂಷಕ—[ಕೈ ಮುಗಿದು] ಸ್ವಾಮಿನ್! ಶಾಂತಕವಿಯು ಪುಣ್ಯಾರ್ಜನಾಗ್ರಹವು ಆದನಂತರ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗ್ಗ ಸಚಿತ್ರಾಂಬರವನ್ನು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ? ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಹಾಸಿ ನಡೆದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿರಿ! (ಎಂದು ಹಾಸುತ್ತಾನೆ)

ಸೂತ್ರಧಾ—"ಸಚಿತ್ರಾಂಬರ" ವೆಂಬಲ್ಲಿ ಯೇನು ನಿಂನ

ಡಿಸಿದರೂ ಗೋಜಿಲ್ಲ!

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಎಲಾ! ಕೈಯಿಂದ ಆಗದ ವರಿಯು ದ್ರಾಕ್ಷಾಗುಚ್ಛಕ್ಕೆ ಹೋಸವಿಡುವಂತೆ ಮಾತಾಡಬೇಡ! ಅದೇನು? ಈ ನಿಂದ ರಗಟೆಯಿಂದ ಆಗಲಿರುವ ರಸೋದಯವು? (ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟು) ಶಿವಾಶಿವಾ! ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ "ರಗಟೆ" ಎಂಬ ಅಕ್ಷರತ್ರಯ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರದು ಭಾಷಿಣಿಯರನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದ ನಮ್ಮ ರಸಿಕರ ಕರ್ಣಧಾರೆಗಳು ಬೇಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾವು!

ವಿದೂಷಕ— (ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತ) ಸ್ವಾಮಿನ್! ಆತ್ರ್ಯಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವು ತಮ್ಮಿಂದಲೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತೇಹೊರ್ತು ನನ್ನ ಅಥವಾ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಜಿಪ್ಪಾಂಗಸಯಅದನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡಿಲ್ಲ! ಹೀಗಿದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಯೇನು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಜಬರಿಸ ಬೇಕು?

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಎಲಾ! ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಬಾರಿ ಬಯಸಬೇಕೆ? ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಮಿನಗು! ಭಾಸ್ಕರರಾಯನ [illegible] ಅವಕ್ಕೆ ಯಾರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಅಥವಾ ಅವು [illegible]ಗೆ ಕಾಣಿಸಬೇಕು?

ವಿದೂಷಕ— [illegible] ನೀನು ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು [illegible] ಸಹವಾಸದಿಂದಲೇ [ರಗಟೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ] ಇದರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ [illegible] ಮಾದರಿಯನ್ನಾದಗೊಂಡು ರಸಿಕರಿಗೆ ಸೂಚಿಸ [illegible] ನೋಡು ಮತ್ತೆ! ಆ ಮೇಲೆ 'ಕ್ರೈ ಕುಯಿ' ಅಂದೀ!

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಅಷ್ಟು ಮಾಗಲಿ! ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹವು [illegible] ನನಗೂ ಗೊತ್ತುಂಟು! ಅದೇನು ಬಿಸಿದು [illegible]ಯು! ಶಿಗೆಗೊಂ

ಪ್ಪು ಹರಿಯಲಿ!

ವಿದೂಷಕ— ಹಟಮಾರಿಗಳಕೂಡ ಅಂತೇನು? ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ವಾಹವೇ ಇಲ್ಲ! (ಘಟ್ಟಿಸಿ) ಎಲೈ ದಯಾಸಾಗರರಾದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಗಳಿರಾ! ಸೂತ್ರಧಾರನನ್ನು ಹಟದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಕಿಸಿ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ! ದಯಮಾಡಿ ಏಕಮಾನಸರಾಗಿ ನಂನ ಬರಡ್ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆನಂದಪಟ್ಟು ಶಾಂತಕವಿಯ ಆಯುಃ ಸೌಭಾಗ್ಯವೃದ್ಧಿ ಪರ್ಘನವಾಗುವಂತೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಆತನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿರಿ! ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಈಗಿನ ಮಾತಿಗಾಗಿ ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಆನಂದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿರಿ! (ತಿರುಗಿನಿಂತು) ಪುರಸ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲೇನಪ್ಪಾ? [ನಗುತ್ತಾನೆ.]

ಸೂತ್ರಧಾರ—[ಮೆಲ್ಲಗೆ] ಪಂಡಿತಮಂಡಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸೂಚಿಚಿಸುವದೇನು?

ವಿದೂಷಕ— ಸೂತ್ರಧಾರರೇ! ಹ್ಯಾಪಿನಿಂದ ಆಡಬೇಡಿರಿ! ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ನೋಡಿರಿ! ಇದು "ಸಚಿತ್ರಾಂಬರ" ವು ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ? ಇದನ್ನು ನಾನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ?

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಬಂದಿರುತ್ತೀ!

ವಿದೂಷಕ— [ಕೈ ಮುಗಿದು] ಸ್ವಾಮಿನ್! ಶಾಂತಕವಿಯು ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣವಾದ ಆನಂತರ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಚಿತ್ರಾಂಬರವನ್ನು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ? ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಹಾಸಿ ಸಹಾ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡಿರಿ!

(ಎಂದು ಹಾಸುತ್ತಾನೆ)

ಸೂತ್ರಧಾರ — "ಸಚಿತ್ರಾಂಬರ" ವೆಂಬಲ್ಲಿ ಯೇನು ನಿಂನ

ಡಿಸಿದರೂ ಗೋಜಿಲ್ಲಾ!

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಎಲಾ! ಕೈಯಿಂದ ಆಗದ ನರಿಯು ದ್ರಾಕ್ಷಾಗುಚ್ಛಕ್ಕೆ ದೋಷವಿಡುವಂತೆ ಮಾತಾಡಬೇಡ! ಅದೇನು! ಈ ನಿನ್ನ ರಗಟೆಯಿಂದ ಆಗಲಿರುವ ರಸೋದಯವು? (ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟು) ಶಿವಾಶಿವಾ! ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ "ರಗಟೆ" ಎಂಬ ಅಕ್ಷರತ್ರಯ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರೌಢ ಭಾಷಿಣಿಯರನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದ ನಮ್ಮ ರಸಿಕರ ಕರ್ಣಧಾರೆಗಳು ಬೇಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾವು!

ವಿದೂಷಕ— (ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತ) ಸ್ವಾಮೀ! ಅತ್ರ್ಯಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವು ತಮ್ಮಿಂದಲೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತೇ ಹೊರತು ನನ್ನ ಅಥವಾ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಜಿಹ್ವಾಗ್ರವು ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕುಣಿಯಲಿಲ್ಲಾ! ಹೀಗಿದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಯೇನು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಜಬರಿಸಬೇಕು?

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಎಲಾ! ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಬಿಡುವರೇನು? ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಮಿನುಗು! ಭಾಸ್ಕರರಾಯನ ರಶ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕೆ ಯಾರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಅಥವಾ ಅವು ಯಾರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಬೇಕು?

ವಿದೂಷಕ— ಸೂತ್ರಧಾರರೇ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನೀನು ಪ್ರಪಂಚಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿರುತ್ತೀಯಲ್ಲ! ಹೀಗೆ ಸಮಾನವಾದಂತಲೆ [ರಗಟೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ! ಇದರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿರುವದೆಂಬ ಮಾದರಿಯನ್ನೊದಗಿಸುವ ರಸಿಕರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲ್ಲ! ನೋಡು ಮತ್ತೆ! ಆ ಮೇಲೆ 'ಕೈ ಕಾಯಿ' ಅಂದೀ!

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಅವಶ್ಯವಾಗಲಿ! ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹವು ನಿಂದ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮವು ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ! ಅದೇನು ರಸದ ಭರಿಯು! ಶಿವಗೊಂ

ಪು ಹರಿಯಲಿ!

ವಿದೂಷಕ — ಹುಚ್ಚಾಟಗಳಕೂಡಂತೇನು? ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದ ಮೋಳಿ ನಿವಾರಣವೇ ಇಲ್ಲಾ! (ಹಚ್ಚಿಸಿ) ಎಲ್ಲೈದಯಾಸಾಗರರಾದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಗಳಿರಾ! ಸೂತ್ರಧಾರನನ್ನು ಪಚನಬಲಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಕಿಸಿ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ! ದಯಮಾಡಿ ಏಕಮಾನಸರಾಗಿ ನಂನ ಬರಡ್ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆನಂದಪಟ್ಟು ಶಾಂತಕವಿಯ ಆಯುಷ್ಯವೂ ಸೌಭಾಗ್ಯವೂ ವರ್ಧನವಾಗಲೆಂತೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಆತನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡರಿ! ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಈಗಿನ ಮಾತಿಗಾಗಿ ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಆನಂದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿರಿ! (ತಿರಿಗಿನಿಂತು) ಪೂರಕ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲೇನಪ್ಪಾ? [ನಗುತ್ತಾನೆ.]

ಸೂತ್ರಧಾರ — [ಮೆಲ್ಲಗೆ] ಪಂಡಿತಪಿಂಡಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸೂಚಿಚಿಸುವದೇನು?

ವಿದೂಷಕ — ಸೂತ್ರಧಾರರೇ! ಹ್ಯಾಪಿನಿಂದ ಆಡಬೇಡಿರಿ! ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿರಿ! ಇದು "ಸಚಿತ್ರಾಂಬರ" ವು ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ? ಇದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವತ್ತೆಕೊಂಡು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ?

ಸೂತ್ರಧಾರ — ಬಂದಿರುತ್ತೀ!

ವಿದೂಷಕ — [ಕೈ ಮುಗಿದು] ಪ್ಯಾರಿಸ್! ಶಾಂತಕವಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಗ್ರಹವು ಆದನಂತರ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಚಿತ್ರಾಂಬರವನ್ನು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವದು ಯೋಗ್ಯವಾಪ್ಪ? ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಹಾಸಿ ನಡೆದು ತೋರಿಸ್ತೇನೆ ನೋಡಿರಿ! (ಎಂದು ಹಾಸುತ್ತಾನೆ)

ಸೂತ್ರಧಾರ — "ಸಚಿತ್ರಾಂಬರ" ವೆಂಬಲ್ಲಿ ಯೇನು ನಿಂನ

ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಾತುರ್ಯವು! ಬಂಗಾರದ ಹೂವುಗಳೋ!

ವಿದೂಷಕ— ಛೀ! ಹಾಗಲ್ಲ! ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾದ ಆಕಾಶವು! ಅಂಥಾ ಆಕಾಶವನ್ನು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ವೇಳೆಕ್ಕೆ ಹಾಸಿದ ಮೇಲೆ ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹವು ಪೂರ್ಣವೋ! ಅಪೂರ್ಣವೋ! ನೀವೇ ವಿಚಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜಾಣನಾಗು! ಅಚ್ಚಾ! ವೇಳೆಕ್ಕೆ ಮುಗಿಲು ಹಾಸಿಕೆಯನ್ನುವುದೇನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯವೆ! ವಿಲಂಬಾಂಶಕ್ಕೆ ರಸಿಕಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ಕ್ಷಮೂಂಶವು ದೊರಿಯದೇಯೇನು? ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸತ್ಯ ಶೀಲಕನಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಹಳ ಮಾಡಿ ಮನ್ನಣೆಯಂವೆ ಈಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಶಾಬಾಸ್ ವಿದೂಷಕಾ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ಈ ಶ್ಲೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಕರ್ಣ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿ ಅಮೃತದಂತೆ ತುಂಬಿ ಇಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಇದು ವರೆಗೂ ಛೇಡಿಸಿದೆನು ಇದನ್ನು ನೀನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಬೇಡ.

ವಿದೂಷಕ— ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವದೂ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇರುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ದೈವಕ್ಕೆ ಉಣಿಸಿದೆನು ತೀರಿತು ಇನ್ನೇನು? (ಎಂದು ಹೋಗುವವನಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ).

ಸೂತ್ರಧಾರ— ಛೀ ಛೀ ವಿದೂಷಕಾ ಹಾಗೆ ಮಾಡೀ ಮತ್ತೆ! ಆಯುಷ್ಯಸಮಯಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಹೂವಿನ ಚಂಡೇ ಬಾಡಿ ಹೋದಂತಾದೀತು! ಬಾ ನನಗೆ ನೆರವಾಗು ನೋಡಿದೆಯಾ? ಹೀಗೆ ಶಪಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲೆಂಬುವದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ದೀಪಿಕಾ ಸಂದೋಹಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾಂದಿ ಪರ್ಯ ಗೋಚರವ ಸರ್ವ ಭಾಂಡಗಳೆಲ್ಲಾ ತಲೆದೂಗುತ್ತವೆ.

ವಿದೂಷಕ—[ನಗುತ್ತ] ಸೂತ್ರಧಾರರೇ ಇಷ್ಟ್ಯಾಕೆ ಅಂಜುರಿ? ನಾನೇನು ಈಗೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಗಮನ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲಾ! ...ತನೆ ಒಂದು ಬಗೆ ಕುಳಿತು ನಿಮ್ಮ ನಾಟಕವನು ಸಾದ್ಯಂ...ವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀವೇನು ಅರ್ಥೈ...ರ್ಗಂಗನೆಯನು ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ ನೆಂಪಾಗುವದು ...ತ್ರ ಸರ್ವಥಾ ನಂನ ಕಡಿಂದ ಆಗದು. ಯಾಕಂದರೆ "ಪುರಾ ಸ್ವಚರಿತ್ರ" ಅಂದಕೂಡಲೆ ಯಾಕೋ ಏನೋ ನನಗೆ ತಲೆ ...ಲಿಯೇ ಏಳುತ್ತದೆ.

ಸೂತ್ರಧಾರ—ಎಲಾ ಇಂದಿನ ನಾಟಕವು ಅಂಥಾದ್ದಲ್ಲಾ! ...ಂತಕವಿಯಿಂದ ನೂತನವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ "ಭುಜಂಗೋಪ...ೀಶ" ವೆಂಬುವದು.

ವಿದೂಷಕ—ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವರಸವು ಸೂಸಿಸುರಿಯುತ್ತದೆ?

ಸೂತ್ರಧಾರ—ಯಾಕೆ? ಹೆಸರಿನಿಂದ ವಿದಿತವಾಗಲಿಲ್ಲೇನು?

(ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು.)

ಶಿಗ್ಗಾವಿ ತಾ. ೧|೩|೮೨

ಬಾಳಾಚಾರ್ಯ ಸಕ್ಕರಿ ಉರ್ಫ ಶಾಂತಕವಿ

೧ನೇ ಅ. ಮಾಸ್ತರ ಶಾಳಾ ಶಿಗ್ಗಾವಿ.

History of Civilization.

ಲೋಕ ಸುಧಾರಣಾ ಇತಿಹಾಸವು.

(ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರ) ಮನೆಗಳು.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಗಿಡಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಿಯೂ, ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಮನುಷ್ಯರು ಗಿಡಗಳ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವದು ತೋರಿಬರುವದು. ಅನೇಕಜನಾಂಗದವರು ಚಿತ್ರ

ಟ್ಟಿಗೆ ಊರಿಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕುರಿಮಂದೆ ಪ
ಹಿಂಡುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹುಲ್ಲಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇ
ದಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರದ ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವ ಮನೆ
ಳು ಬೇಕಾದುದರಿಂದ ಗುಡಾರ ತಂಬುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು.

ತಿದ್ದುಪಾಟುವು ನಡೆಯುತ್ತ ಹೋದಹಾಗೆ ಜನರು ಹೆಚ್ಚು
ಭದ್ರವಾಗಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿಯೂ
ಇರುವ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಮೊದಲು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟು
ವಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ, ಇಟ್ಟಂಗಿಗಳನ್ನು ಗಚ್ಚಿಲ್ಲದೆ ಸಹಜೀ
ಮಾಡಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನುಷ್ಯರು ಮನೆಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ
ಜಾಣರಾದಬಳಿಕ ಗೋಪುರಗಳನ್ನೂ, ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನೂ,
ಕಟ್ಟಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವುಗಳು ಮನೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
ಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೂ, ಸಮೀಚೀನವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದವು.

ಬಾಬಿಲೋನಿಯನ್ನರು ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳ ಮೊದಲು
ಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಕಟ್ಟಿದ ಬಿಲಸನಗುಡಿ
ಯೂ ತೂಗಾಡುತೋಟಗಳು ಅತಿಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವುಗಳು. ಅಸಿ
ರಿಯಾ ದೇಶದವರು ಅನೇಕ ಮನೋಹರ ಇಮಾರತಿಗಳನ್ನು
ಕಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ನಿನವೆ ಶಹರಕ್ಕೆ ಹೇಳಕೊಡದಷ್ಟು ಸೌಂದರ್ಯ
ವಿತ್ತರು. ಈಜಿಪ್ತದವರು ಒರುಬಿತ್ತರವಾದ ಗ್ರಹಗೋಪುರ
ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮೀರಿದರು. ಯಹೂದೀಜನರು
ಕಟ್ಟಿದಂಥ ಶಿಲ್ಪಗುಡಿಗಳು ದಾವಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸವು.

ಗ್ರೀಕರೂ, ರೋಮನ್ನರು, ಅನೇಕ ಮಾದರಿಯ ಗ್ರಹ ದೇ
ವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದ
ರು ಗಾಥ್ ಮೂರರೆಂಬ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಶಿಲ್ಪ ಕಲಾ ವಿಶಿ
ಷ್ಟವಾಗಿ ಹೆಸರುಪಡೆದಕಾರಣ ಇಮಾರತಿಗಳಿಗೆ ಅಪೂರ್ವತೆ

ರುಗಳು ಕೆಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧರು ಶಿಲ್ಪ ಕಲಾಭಿಜ್ಞರಾದರು. ಅವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ಶಿಲಾಮ ಯ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಕೊರೆದು ಜಾಣತನದಿಂದ ದೇವಾಲಯಗ ಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಪುಣ್ಯಪುರುಷ ಅಸ್ತಿಗಳನ್ನಿಡುವ ಕ್ಕೆ ಅರ್ಧವರ್ತುಲಾಕಾರ ಭವ್ಯಇಮಾರತಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ದಕ್ಷಿಣಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಕಣಾಚಾರ್ಯ ನೆಂಬ ಬೌದ್ಧ ಮತಸ್ಥನು ಕಟ್ಟಿದ ಗುಡಿಗಳೂ ಸಹಸ್ರ ವರುಷ ವಾದರು ಸ್ವಲ್ಪ ಛಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ವಾಗದೆ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಉಳಿದವೆ ಬಂಗಾಲದ ದೇವಾಲಯಗಳು ಇಂಗ್ಲಂಡದೊಳಗಿನ ಮನೆಗಳ ನ್ನು ಹೋಲುವವು. ದಕ್ಷಿಣಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅನೇಕ ದೇವಾ ಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಮೇಲೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೋ ಪುರ ಮಿರುವದು ವಿಶೇಷಪ್ರಕಾರವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೋ ಡತಕ್ಕ ಇಮಾರತಿಗಳನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ರಾಜ್ಯಭಾರಿಗಳಾದಾ ಗ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಬಾದಶಹರು ಇಮಾರತಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ನೀರಿನಂತೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಾ ದಿಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರದ ಇಮಾರತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಆಗ್ರಾದಲ್ಲಿಯ ತಾಜಮ ಹಾಲಿನ ಕೆಲವು ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿನಸುಣ್ಣದಿಂದಲೂ, ಬಂ ಗಾರದ ನೀರಿನಿಂದಲೂ, ಸಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರತಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಧೂಮವಾಹಕಗಳಾ ದ ಅನಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಕಣ್ಣು ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಹೊ ಗೆಸೇರದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ವಾಯುಆಡುವದು ಮನೆ ಗಳಿಗೆ ಕಿಟಕಿಗಳು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಎಲಿಝಾಬೇಥ ರಾಣಿಯ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಇಂಗ್ಲಂಡಸ್ಥರು ಗಿಡಗಳಕೊಂಬೆಗಳ ಮಧ್ಯದ ಲ್ಲಿ ಕೆಸರಿನಿಂದ ಮನೆಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಇಷ್ಟಲಾಗಿ

ಗ್ರಹಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಯು ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಿಯು ಉತ್ತಮತರದ ಮ
ಗಳು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳಲಾರಂಭಿಸಹತ್ತಿವೆ. ಈಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಮ
ಹಂಮಾದೀ ಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲತೆಯೊ
ನೆಕೂಡದು ಸುಖಕಾರಕ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದವರು
ಟ್ಟಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ.

[ಕಾಯಿದೆಗಳು.]

ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶಾಸನೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಸಂಬಂ
ಧವಾದವುಗಳು ಮೊದಲುಹುಟ್ಟಿದವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಡಂ
ದಿರು ದ್ರವ್ಯದ ಬಲದಿಂದಾಗಲೀ ಸ್ವಶೇಷಬಲದಿಂದಾಗಲೀ ತ
ಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಸಿರಿಯ
ದೇಶದವರು ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಿಲಾವ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗು ಸುಂದರಿಯೊದವಳಿಗೆ ಬಂದಹಣ
ವನ್ನು ಕುರೂಪಿಯಾದವಳಿಗೆ ಕಂನ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಕೊ
ಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ದೇವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಒಬ್ಬಗಂಡಸನನ್ನು ಒಬ್ಬಹೆಂ
ಗಸಿನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದಕಾರಣ ಒಬ್ಬನು ಅನೇಕ ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನು
ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಕಾ
ಲ ಕಳೆದಮೇಲೆ ಆಶಿಯಾಖಂಡದೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಪತ್ನಿಗಳ
ನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಬುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಹುಟ್ಟಿ ಜನರ ಆಚರಣೆ
ಕೆಟ್ಟುಹೋಯಿತು. ಲಗ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರೀತಿಗಳಿಂದ ಜ
ನಾಂಗದ ಭಿನ್ನಭಾವವನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಅನೇಕಪತ್ನಿವಿ
ವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮೋಹವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಮತ್ಸರಗ
ಳುಹುಟ್ಟಿದವು. ಹಾಗು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯು ಹಾಗೆ ಬಾ

ಲಿಕರ ಅಥವಾ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನರಿಯದವರ ಲಗ್ನಗಳು ಅಸಮಾಧಾನಕಷ್ಟ ಪಡುವವರೆಗೆ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾಗುವವು. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಿತವಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಆಗುವ ಲಗ್ನಗಳು ನಿರಂತ ಸುಖವನ್ನೀಯುವವು.

ಲಗ್ನಶಾಸನಗಳನಂತರ ದಾಯವಿಭಾಗ, ರಾಜ್ಯವಿಭಾಗ ಶಾಸನಗಳೂ ಉಂಟಾಗುವವು. ಪ್ರತಿಕುಟುಂಬದ ತಂದೆಯು ಎಲ್ಲ ಸ್ವಾಸ್ತಿಗೆ ಒಡೆಯನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಹಿರೇಮಗನಿಗೆ ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೆ ಕೆಲವು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳು ಉಂಟಾಗುವವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಪ್ರತಿಪ್ರತಿ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಬಹು ಜಾಣತನದಿಂದ ಶಾಸನಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಹಾಪುರುಷರು ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ಕ್ರಿಸ್ತಿಯನ್ನರಿಗೆ ಮೋಶೆಸನು, ಹಿಂದುಜನರಿಗೆ ಮನುವು, ಬೌದ್ಧರಿಗೆ ಶಾಕ್ಯಮುನಿಯೂ, ಯವನರಿಗೆ ಮಹಮ್ಮದನೂ ಪಾರ್ಸೀರರಿಗೆ ಝೋರಾಸ್ಟರನೂ ಚೀನಜನರಿಗೆ ಕನ್ಫೂಶಿಯುಸನೂ ಗ್ರೀಕರಿಗೆ ಸೊಲನ್ನ ಲೈಕರ್ಗಸರುಗಳೂ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದುವರೆಗೆ ಜನರು ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಡಿಸುವರು. ಕಾಯಿದೆಮಾಡುವವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇಗುಣದವರಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಇನಾಮುಗಳಲ್ಲದೆ ವಿಧಿಸತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಗಳೂ ಇರುವವು. ಆದಕಾರಣ ದುಷ್ಟರ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ಪ್ರಜೆಶರೀರ ಸಂಪತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗುವದು ಮಹಾಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬಹು ಲಾಭಕಾರಕವಾದ ಶಾಸನವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಚಿರಕಾಲಬಾಳುವದು.

CONTD IN
NEXT ROLL

CONTD IN
NEXT ROLL

END

END

END

END

END

END

END